

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ (6) وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ قُلْتُمْ مَيِّعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ (7) وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ لَيَقُولَنَّ مَا يَحْبِسُهُ إِلَّا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوقًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ (8) وَلَئِنْ أَدْقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ تَرَعْنَاهَا مِنْهُ آتَتْهُ لَيْتُوسٌ كَفُورٌ (9) وَلَئِنْ أَدْقْنَا تَعْمَاءَ بَعْدَ صَرَاعٍ مَسْتَهُ لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتِ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرِحَ فَخُورٌ (10) إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ (11) فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَى إِلَيْكَ وَصَائِقُ بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أَنْزَلَ عَلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ (12)

6) Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızıkı Allah'a ait olmasın. Onların durdukları yerlerini de emanet edil-dikleri yerlerini de bilir. Tümü apaçık bir kitaptadır.

7) Arş'ı su üzerinde iken amel bakımından hanginizin daha iyi olduğunu denemek için gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur. Andolsun onlara: "Ölümden sonra muhakkak diriltileceksiniz." diye sorsan küfürlerinde ısrar edenler mutlaka: "Bu, açıkça bir sihirden başkası değildir." derler.

8) Andolsun, eğer onlardan azabı sayılı bir vakte kadar ertelese, mutlaka: "Onu alıkoyan nedir?" derler. Ha-beriniz olsun; onlara bunun geleceği gün, onlardan geri çevrilecek değildir. Alay etmekte oldukları şey de onları çepeçevre kuşatacaktır.

9) Andolsun, biz insana tarafımızdan bir rahmet tattırıp sonra bunu kendisinden çekip-alsak, şüphesiz o, ümidi-ni kesmiş bir nankör olur.

10) Ve andolsun, kendisine dokunan bir sıkıntıdan son-ra, ona bir rahmet taddırsak, kuşkusuz; "Kötülükler benden gidiverdi." der. Çünkü o, şımarıktır, böbürlü-nendir.

11) Sabredip salih amellerde bulunanlar müstesnadır. İşte onlara mağfiret ve büyük bir mükâfat vardır.

12) Şimdi sen: "Ona bir hazine indirilmeli veya onunla birlikte bir melek gelmeli değil miydi?" demeleri dola-yısıyla göğsün daralıp sana vahyolunanlardan bir kıs-mını terk mi edeceksin? Sen ancak bir uyarıcısın. Allah ise her şeye vekildir.

6) Yeryüzünde yürüten insan olsun hayvan olsun, hiçbir canlı yoktur ki, rızıkı Allah'a ait olmasın. Allah, hepsinin rızıkını lütuf ve keremi ile üzerine almıştır. Yaratıcı O olduğu gibi, rızık veren de O'dur. Allah, onların durdukları, yeryüzünde barındığı yerlerini de emanet edildikleri, ölüp gömüldükleri yerlerini de bilir. Rızıklar, kader ve ömürler, hepsi Levh-i Mahfuz'da, apaçık bir kitapta yazılıdır. Kişinin rızıkı bitmedikçe eceli gelmez. Allah, rızık ve ecel konusunda kullarını eşit kılmamıştır. Bir hikmete binaen bazılarınınkini fazla bazılarınınkini ise kısa tutmuştur. O, her şeyi yerli yerinde yapandır. Kimse O'na hesap soramaz. Adildir, kimseye zulmetmez.

7) Arş'ı, gökleri ve yeri yaratmadan önce hava gibi bir boşluğu dolduran su üzerinde iken amel bakımından hanginizin daha iyi olduğunu yüce bir hikmete binaen denemek, imtihan etmek, böylece iyi ile kötünün, mü'min ile kâfirin ortaya çıkması ve amellerinize göre sizi cezalandırması için gökleri ve yeri dünya günlerinden altı gün kadar bir zaman içerisinde yaratan Allah'tır. Ey Muhammed! Andolsun o Mekke kâfirlerine: "Ölümden sonra muhakkak hesap için diriltileceksiniz." diye sorsan küfürlerinde bilinçli olarak ısrar eden, öldükten sonra dirilmeyi ve haşrı inkâr edenler mutlaka: "Bu, açıkça bir sihirden başkası değildir." derler. (Bu ayette, kulları işlerinde teenni ile hareket etmeye teşvik vardır. Zira kâinatı göz açıp kapayacak kadar bir zaman içinde yaratmaya kadir olan Allah onu altı günde yarattı. Ebussuud şöyle der: "Arş, diğer cisimleri kuşatan bir cisimdir. Yüksekliğinden dolayı veya Melik'in tahtına benzetildiği için bu isim verilmiştir. Arş üzerine istiva, Yüce Allah'ın keyfiyetsiz bir sıfatıdır." Zemaşşeri şöyle der: "Onun altında mahlukat yoktu. Burada Arş'ın ve suyun göklerden ve yerden önce yaratılmış olduğuna delil vardır." Arş; mana olarak, idare etme makamı demektir. Dünya hayatına ilişkin her türlü mesele orada tamamlanır, planlanır.)

8) Andolsun, eğer onlardan onur kırıcı azabı, saatler, günler, aylar ve yıllarla nitelendirilen sayılı bir vakte kadar, kısa bir süre için ertelese, o zaman mutlaka alay ederek: "O azabın inmesine engel olan nedir?" derler. Haberinizi olsun, dikkat edin, iyi bilin ki; onlara azabın geleceği gün, azap onlardan geri çevrilecek, uzaklaştırılacak değildir. Alay etmekte oldukları şeyin cezası inerek onları çepeçevre kuşatacaktır.

9) Andolsun, biz insana tarafımızdan bir rahmet, sıhhat, emniyet, rızık vb. nimetler ihсан etmek sonra o nimetleri ondan çekip-alsak, şüphesiz o, Allah'ın rahmetinden ümidini kesmiş, şiddetli bir inkârcı ve bir nankör olur.

10) Ve andolsun, insanın başına daha önce sıkıntı ve fakirlik, hastalık ve darlık gibi belalar geldikten sonra, biz ona bir rahmet, nimet ihسان etmek, kuşkusuz; "Fakirlik, yoksulluk, musibet gibi kötülükler artık kesildi. Bugünden sonra, asla onlar başıma gelmeyecek." der. Şüphesiz ki o, nimetlere aldanmış ve şımarmıştır. Kendisine verilen nimetlerle insanlara büyüklük taslar.

11) Allah'ın emirlerini yerine getirmede ve yasaklarında kaçınmada direnen, Allah yolunda başına gelen eziyetlere Allah rızası için sabreden, Allah'ın istediği ve razı olduğu şekilde iman edip bu iman gereği olarak salih amel işleyenler müstesnadır. Onlar sıkıntılı hallerde de bolluk anlarında da salih amel işlerler. İşte bu güzel sıfatlara sahip olan kimseler için günahlarından dolayı mağfiret, bağışlanma ve büyük bir mükâfat olan cennet vardır.

12) Ey Muhammed! Şimdi sen, müşriklerin: "Muhammed gerçek bir rasul ise ona gökten bir hazine indirilmeli, Mekke dağına altına çevirmeli, meyvelerini yiyeceği bir bahçesi olmalı veya onunla birlikte ona destek olacak bir melek gelmeli değil miydi?" diyerek Kur'an'la ve seninle alay etmeleri dolayısıyla, yalanlanır korkusuyla onlarla yüzleşmek istemediğin için göğsün daralıp Rabbinden sana vahyolunan ayetlerden bir kısmını önemsemiyorlar, yüz çeviriyorlar diye tebbîğ etmeyip terk mi edeceksin? Sen böyle şeylere aldırış etme. Unutma ki sen, ancak insanları iman etmedikleri takdirde cehennem azabıyla korkutan bir uyarıcısın. Allah ise her şeye vekildir, kulların işlerini yürütür, onların amellerini gözetir, denetler, onları korur.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ

سُورٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَإِذْغُوا مَنْ
اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ (13) قَالُوا يَسْتَحْيُوا لَكُمْ
فَاعْلَوْهُمَا أَتَمَّا أَنْزَلَ يَعْلَمُ اللَّهُ وَأَنْ لَا
إِلَهَ إِلَّا هُوَ قَهْلًا أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (14)
مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا
نُوفًا إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا
يُبْخَسُونَ (15) أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ
فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحِطَّ مَا
صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ (16) أَقَمْنَ كَانَ عَلَى بَنِيهِ
مِنْ رَبِّهِ وَيَتْلُوهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ
كِتَابٌ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً أُولَئِكَ
يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنْ
الْأَحْزَابِ قَالَتِ النَّارُ مَوْعِدُهُمْ فَلَا تَكُنْ فِي
مِرْيَةٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ (17) وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَى رَبِّهِمْ وَيَقُولُ
الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى
رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ
(18) الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ
كَافُونَ (19)

13) Yoksa: “Onu kendisi uydurdu.” mu diyorlar? De ki:

“Haydi siz de onun benzeri uydurulmuş on sûre getirin ve eğer doğru söylüyorsanız, Allah'tan başka çağırabildiklerinizi çağırın.”

14) Eğer buna rağmen size cevap vermezlerse, artık bi-liniz ki, o, gerçekten Allah'ın ilmiyle indirilmiştir ve O'ndan başka ilah yoktur. Artık müslüman oluyor mu-sunuz?

15) Kim dünya hayatını ve onun çekiciliğini isterse, on-lara amellerinin karşılığını orada tamamen öderiz ve onlar bunda hiç bir eksikliğe uğratılmazlar.

16) İşte bunların, ahirette kendileri için ateşten başkası yoktur. Orada işledikleri şeyler boşa çıkmıştır ve yap-makta oldukları şeyler de geçersiz olmuştur.

17) Böyle bir kimse, Rabbinden apaçık bir delil üzerin-de bulunup da onu yine kendisinden bir şahid takip eden, daha önce Musa'nın bir önder ve rahmet olan ki-tabı bulunan kimse gibi midir? İşte onlar buna iman ederler. Artık bu gruplardan kim onu küfür-inkâr ederse bilsin ki ona va'dedilen yer ateştir. Öyleyse, bundan kuşkuda olma. Çünkü o, Rabbinden gelen hakttır. Fakat insanların çoğu iman etmezler.

18) Allah'a karşı yalan uydurup iftira edenden daha za-lim kim olabilir? İşte bunlar, Rablerine sunulacaklar. Şahidler de: “İşte Rablerine karşı yalan söyleyenler bunlardır.” derler. Haberinizi olsun ki Allah'ın laneti zalimlerin üzerinedir.

19) Bunlar Allah'ın yolundan engelleyenler ve onda çarpıklık arayanlardır. Onlar ahirete karşı kâfir olanlar-ın ta kendileridir.

13) Yoksa müşrikler: “Bu Kur'an'ı Muhammed kendisi uydurdu.” mu diyorlar? Ey Muhammed! Onlara de ki: “Eğer durum öyleyse haydi siz de üslup, belâgat, fesahat ve beyan bakımından Kur'an'ın benzeri uydurulmuş on sûre getirin ve eğer Kur'an'ın benim tarafımdan uydurulmuş olduğu hususunda doğru söylüyorsanız, Allah'tan başka çağırabildiklerinizi yardıma çağırın da bu iddianızı ispatlayın.”

14) Eğer buna rağmen yardıma çağırıklarınız size cevap vermezlerse, Kur'an'ın üslup, belâgat, fesahat ve beyan bakımından benzerini meydana getirmekten aciz kalırlarsa, artık biliniz ki, ey müşrikler! Bu Kur'an, gerçekten Allah'ın ilmiyle, vahiyle indirilmiştir ve Allah'tan başka ibadete layık ilah yoktur. Bu kesin delil ortaya çıktıktan sonra artık müslüman, Allah'ın emir ve yasaklarına kayıtsız şartsız teslim oluyor musunuz? Çünkü sizin için buna mani olacak bir özur kalmadı. Bu sizin için hayırlıdır.

15) Kim ahirete inanmadığı için, iyi amelleri ile sadece dünya hayatını, nimetlerini ve onun çekiciliğini elde etmek isterse, onlara amellerinin karşılığını, dünyada sevdikleri şeylerle yani sıhhat, emniyet ve rızıkla tamamen eksiksiz olarak öderiz ve onlar dünyada hiç bir eksikliğe uğratılmazlar. (Katade şöyle der: “Kimin niyeti ve gayreti dünyayı elde etmeye yönelikse, Allah onun iyi işlerinin karşılığını dünyada verir. Sonra, karşılığı verilecek hiçbir iyiliği kalmaksızın ahirete gider. Mü'mine gelince, iyi amellerinin karşılığı dünyada ona verilir. Ahirette de ayrıca sevabı verilir.”)

16) İşte hedefleri sadece bu dünya olan, ahireti düşünmeyen o kimseler var ya, tevbe etmeden ölürlerse ahirette onlar için cehennem ateşi ve onun devamlı azabından başka bir şey yoktur. Orada dünyada iken işledikleri salih ameller boşa çıkmıştır ve yapmakta oldukları hayırlı ameller de geçersiz olmuştur. Çünkü onların hedefi sadece dünya nimetlerini elde etmek olduğu için, amellerinin karşılığını dünyada tam olarak almışlardır. (Allah, sadece kendi rızası için ve istediği şekilde yapılan ameli kabul eder. Niyet ve istemede şirk ile riya arasındaki fark; riyada Allah sevgisi, Allah korkusu, ahiret mutluluğunu elde etmeyi düşünmenin yanı sıra, yapılan amel sırf Allah rızası için değil de bunun yanında kahraman, alim, cömert vb. şeyler denilsin diye dünyevi bir menfaat elde etmek gayesiyle yapılmış olur. Niyet ve istemede şirk ise bu iki ayetten de anlaşıldığı gibi kişinin sadece dünyevi menfaat elde etme gayesiyle amel işlemesidir.)

17) Sadece dünya hayatını elde etmek isteyen böyle bir kimse, apaçık bir nur ve Rabbinden Allah'ın birliğine, Muhammed'in Allah'ın rasulü olduğuna ve ahirete ilişkin apaçık bir delil ve belge üzerinde bulunan, Allah tarafından Rasulullah'ın doğruluğuna şahid olan kendi ahlakı ve Cibril'in takip ettiği, izlediği ve Kur'an'dan önce, Allah'ın şahit olarak indirdiği Musa'nın hayırdan önder ve indirdiği kimseler için bir rahmet kitabı olan Tevrat bulunan rasuller ve ona tabi olan mü'minler gibi olur mu hiç? İşte, Rablerinden bir nur üzerinde bulunmakla nitelenmiş olan o kimseler, Kur'an'ın hükümlerine kayıtsız şartsız iman ederler ve teslim olurlar. Artık bu din mensuplarından kim onu küfür-inkâr ederse bilsin ki ona va'dedilen yer cehennem ateşidir. Öyleyse, sakın Kur'an'dan yana kuşkuda olma, şüpheye düşme. Çünkü o, Rabbinden gelen hakttır, Allah tarafından indirilmiş değişmez gerçektir. Fakat insanların çoğu, onun âlemlerin Rabbi tarafından indirildiğine ve hükümlerinin kıyamete kadar geçerli olduğuna iman etmezler.

18) Allah'a karşı çocuk, eş ve ortak nisbet ederek O'na karşı yalan uydurup iftira edenden daha zalim ve daha azgın kim olabilir? İşte bunlar, kıyamet gününde, mahlukatla beraber, kendilerini yaratan ve onlara sahip olan Rablerine arz edilirler. Onların amellerine şahit olan mahlukat ve melekler: “İşte Rablerine karşı yalan söyleyenler bunlardır.” derler. Böylece onlar, teşhir edilerek cezalandırılır. Haberinizi olsun, dikkat edin, iy bilin ki Allah'ın laneti, rahmetinden uzaklaştırılması, cezalandırması, Allah'a karşı yalan ve iftiralardan dolayı zalimlerin üzerinedir.

19) Bunlar insanları Allah'ın yolundan engelleyenler ve onda çarpıklık, eğrilik arayanlardır. Bunlar Allah'ın dinini kafalarına göre yorumlarlar. Onlar ahiret günü ve o günde gerçekleşecek olaylara karşı kâfir olanların ta kendileridir.

225. أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ
وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ
يُضَاعَفُ لَهُمْ الْعَذَابُ مَا كَانُوا
يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا
يُبْصِرُونَ (20) أُولَئِكَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ. (21) لَا جَرَمَ
أَنْهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخِسِرُونَ (22)
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَئِكَ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (23)
مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَى
وَالْأَصَمِّ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ
هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ (24)
وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ
إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ (25) أَنْ لَا
تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ
عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ (26)
فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَوْمِهِ مَا تَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا
مِثْلَنَا وَمَا تَرَاكَ أَتْبَعَكَ إِلَّا
الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا أَنْ يَنْزِلُوا
بَادِيَ الرَّأْيِ وَمَا تَرَىٰ لَكُمْ
عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ يَلُ نَطْلِكُكُمْ
كَذِبِينَ (27) قَالَ يَاقَوْمِ
أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيْتَقٍ
مِنْ رَبِّي وَأَيُّنِي رَحْمَةً
مِنْ عِنْدِهِ فَعَمِيتُ عَلَيْكُمْ
أَتْلُو كُتُوبَهَا وَأَتْلُو لَهَا
كَارَهُونَ (28)

20) Bunlar, yeryüzünde aciz bırakacak değildir ve bun-ların Allah'tan başka velileri yoktur. Onların azabları kat kat verilecektir. Bunlar iştimize güç yetiremezlerdi ve görmezlerdi de.

21) İşte bunlar, kendilerine yazık edenlerdir, uydur-makta oldukları şeyler de onlardan uzaklaşıp-kaybol-muştur.

22) Hiç şüphesiz bunlar, ahirette en çok zarara uğrayacak kimselerdir.

23) İman edip salih amel işleyenler ve Rablerine gönül-den boyun eğenler, işte bunlar da cennetin halkıdır. Orada daimidirler.

24) Bu iki grubun örneği, kör ve sağır, gören ve işite-nin haline benzer. Örnekçe bunlar eşit olur mu? Hâlâ iyice düşünmez misiniz?

25) Andolsun biz Nuh'u kavmine gönderdik: “Şüphesiz ki ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım.”

26) “Allah’tan başkasına ibadet etmeyin. Gerçekten ben sizin için acıklı bir günün azabından korkuyorum.”

27) Bunun üzerine kavminden küfürlerinde ısrar edenlerin ileri gelenleri dediler ki: *"Biz senin ancak kendim gibi bir insan olduğunı görüyoruz. Ve içimizden ancak ayak takımı kimselerin işin başında, düşünmeden sana tabi olduklarını görüyoruz. Sizin bize bir üst-tünlüğünüzü de görmüyoruz. Aksine biz sizi yalancılar sanıyoruz."*

28) Dedi ki: “Ey kaymim, görüşünüz nedir söyleyin? Eğer ben Rabbimden apaçık bir delil üzerinde isem ve Rabbim bana kendi katından bir rahmet vermiş de bunlar size gizli kalmışsa; siz onu istemediğiniz halde onu size zorla mı kabul ettireceğiz?”

20) Allah mühlet verse de bunlar, yeryüzünde Allah'ı aciz bırakacak, etkisiz hale getirecek, Allah'ın azabından kurtulacak değildir. Ne kadar kaçmaya çalışsalar da Allah onları süçüstü yakalayacaktır. Ne zaman dilsere onları azabının kapsamına alacaktır. Bunların Allah'tan başka velileri, yardımcıları ve dostları da yoktur. Allah onlara azap etmeyi dilediğinde onları bu azaba karşı koruması altına alacak kimse de bulunmaz. Suçları ve taşkınlıkları yüzünden onların azabları kat kat verilecektir. Onların azaplarının şiddetli ve kat kat olmasının sebebi şudur: Yüce Allah onlara kulak ve göz verdi. Fakat onlar hakkı dinlemek için sağır, ona uymamak için de kör gibi davrandılar. Allah'ın kendilerine lutfettiği olduğu onun organlarından faydalanmadılar. Kendileri hak yoldan saptkları gibi başkalarının da sapmaları için çalıştılar. Hiç kuşkusuz onlara verilen bu ceza, ilahi adaletin bir gereğidir.

21) İşte bunlar, kendilerine yazık edenlerdir, dünya ve ahiret saadetini kaybettiler, cehennem ateşine girdikleri için rahatlarını yitirdiler. uydurmakta oldukları şeyler, şefaât edeceklerini iddia ettikleri ilahlar, heykeller ve putlar da onlardan uzaklaşıp-kaybolmuştur, ortalıkta görünmez olmuşlardır. Onlara hiçbir fayda vermemişdir.

22) Hiç şüphesiz bunlar, ahirette en çok zarara uğrayacak kimselerdir. Zıyanları onlardan daha açık olan hiçkimse göremezsin. Çünkü onlar geçici olanı ebedi olana tercih ettiler ve cennetleri bırakıp onların yerine cehennem ateşini aldılar.

23) Allah'ın istediği ve razı olduğu şekilde iman edip bu imanın gereği olarak salih amel işleyenler ve Rablerine taat ve tevazu ile, gönülden boyun eğenler, Allah'a güvenip sükunet bulanlar, yalnızca O'na ibadet edenler, hayatını ve yaşantısını Kur'an ve salih sünnete göre düzenleyenler, işte bunlar da cennetin halkıdır. Orada daimi ve ebedi olarak nimetler içersindedirler.

24) Bu iki grubun, yani mü'minlerle kâfirlerin örneği, kör ve sağır. gören ve işiten haline benzer. Örnecek bunlar eşit olur mu? Elbette ki eşit değildir. Hakkın nurunu gören ve onun ziyasıyla aydınlanan kimsenin durumu, dâlelet karanlıklarında bocalayan ve saadet yolunu bulamayan kimsenin durumuna benzemez. Hâlâ iyice düşünmez misiniz, öğüt ve ibret almaz mısınız?

25) Yeryüzü kâfirlerin şirki ve kötülükleriyle dolduktan sonra andolsun biz Nuh' u kavmine rasul olarak gönderdik. Nuh, kavmine şöyle dedi: “*Şüphesiz ki ben sizin için apaçık bir uyarıcıyım. İman etmediğiniz takdirde sizi Allah' ın azabıyla korkutucuyum.*”

26) “Yalnızca Allah’a ibadet edin, O’ndan başkasına ibadet etmeyin. Allah’a hiçbir şeyi şirk koşturmayın. Putlara, ilahlara, tağutlara ve heykellere ibadet etmeyin. Eğer Allah’tan başkasına ibadet etmeye devam ederseniz gerçekten ben sizin için acıklı bir günün azabından korkuyorum.”

27) Bunun üzerine İbn kavminden kürürlerinde bilinçli olarak ısrar edenlerini ileri gelenleri dediler ki: “*Biz senin ancak kendimizi gibi bir insan olduğunu görüyoruz. Senin bidden üstünlüğün yoktur. Biz bu göreve senden daha layıktık. Sen bize nasıl rasul olarak gönderilmiş olabilirsin? Ve içimden ancak ayak takımı, fakir, düşük seviyeli kimselerin işi başından, işi düşündümede, tefekfürl emmede, görür görmez sana takı olduklarını görüyoruz. Bizim size takı olmamızı ve dinimizi bırakıp sizin dininize uymamızı gerektirecek olan sizin bize bir üstünlüğünüzü de görmüyoruz. Aksine biz sizi iddiamızda yalancılar sanıyoruz.*” (İbn Cüzeyy şöyle der: “Kâfirler cahil oldukları ve şerefini mal ve makamla olduğunu inanıkları için, fakirliklerinden dolayı mı’minleri bu şekilde nitelendirdiler. Halbuki durum böyle değildir. Bilakis fakirliklerine ve zayıflıklarına rağmen mü’minler onlardan daha şereflidir.”

28) Nuh, kavmini imana meylettirmek için onlara nezaketle dedi ki: *“Ey kavmim, görüşünüz nedir söyleyin bana? Eğer ben iddiamın doğruluğu hususunda Rabbinden apaçık bir delil üzerinde isem ve yaptığım iş apaçık ortada ise, Rabbin bana kendi katından bir hıdayet, rahmet, nübiyyet vermiş de iman nuru ile sizin aranızda maddde girdiği için bunlar size gizli kalmışsa; siz onu istemediğiniz halde onu size zorla mı kabul ettireceğiz? Biz onu asla yapmayız. Çünkü dinde zorlama yoktur. Dileyen iman eder, dileyen inkâr.”*

وَبِأَقْوَمٍ ۚ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا ۖ إِنِ
 أَخْرَجِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ ۚ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ
 الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلَأُوا رَبِّهِمْ وَلَكِنِّي
 أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ (29) وَبِأَقْوَمٍ مِّنْ
 يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ ۖ إِنِ طَرَدْتُهُمْ ۖ أَفَلَا
 تَذَكَّرُونَ (30) وَلَا أَقُولُ لَكُمْ ۖ عِنْدِي
 خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ
 أَنِّي مَلَكٌ ۚ وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي
 أَعْيُنُكُمْ ۖ لَن يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا ۖ اللَّهُ
 أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذَا لَمِنَ
 الطَّالِمِينَ (31) قَالُوا يَا نُوحُ ۖ قَدْ
 جَادَلْتَنَا فَكُتِّرْتَ ۖ جَدَلْنَا قَاتِلًا بِمَا تَعِدُنَا
 إِن ۖ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ (32) قَالَ
 إِنَّمَا يَأْتِيَكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنِ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ
 بِمُعْجِزِينَ (33) وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنِ
 أَرَدْتُ ۖ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ ۖ إِنِ كَانَ اللَّهُ
 يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ ۖ هُوَ رَبُّكُمْ ۖ وَإِلَيْهِ
 تُرْجَعُونَ (34) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ
 إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَقَلْبِي اجْتَرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ
 مِّمَّا تُخْرَمُونَ (35) وَأَوْحِيَ إِلَى نُوحٍ
 أَنَّهُ لَن يُؤْمِنَ ۖ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَن ۖ قَدْ
 آمَنَ ۖ فَلَا تَبْتَئِسْ ۖ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ (36)
 وَاصْبِرْ ۖ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا ۖ وَوَحْيُنَا وَلَا
 تَحَاطَبُنِي فِي الدِّينِ ۖ طَلَمُوا إِنَّا هُمْ
 ۚ قَوْمٌ مُّسْرِئُونَ (37)

29) “Ey kavmim, ben sizden daveti tebliğ karşılık bir mal istemiyorum ki beni itham edesiniz. Benim ecrim yalnızca Allah’a aittir. Çünkü bana sevap ve mükâfat verecek olan sadece O’dur. Ben iman eden bu zayıf mü’minleri meclisinden uzaklaştıracak ve kovacak da değilim. Onlar gerçekten Rablerine kavuşacaktır ve O’nun yakınlığını elde edeceklerdir. Ben onları nasıl kovarım? Ne var ki ben sizi cahillik eden, onların kaymetini bilmeyen, paradan, mevkiden başka bir şey düşünmeyen, duygusuz, kaba ve katı bir kavim görüyorum. Onların kovulmasını istiyor ve kendinizin onlardan daha hayırlı olduğunu sanıyorsunuz. Fakat Allah katında üstünlük ölçeği sadece takvadır, Allah korkusudur, Allah’ın hükümlerine kayıtsız şartsız bağlanmadır.”

30) “Ey kavmim, ben fakir mü’minleri kovup da onlara zulmedersem, Allah’ın azabına karşı bana kim yardım eder? Hiç düşünüp de görüşünüzün yanlış olduğundan vazgeçmez misiniz? Doğruyu bulmak gibi bir alışkanlığınız yok mu? Rabbinize dönmeyi, tevbe etmeyi, O’na ve elçisine inanmayı, tek ilah olarak sırf O’na ibadet etmeyi akletmez misiniz?”

31) “Ben size Allah’ın hazineleri yanımdadır, çok mala sahibim demiyorum ki, zenginliğime bakarak bana uyasınız. Ben size gaybı, insanların içinde sakladıkları inançları biliyorum da demiyorum ki, bende bir ilahlık olduğu zannına kapılıyorsunuz. Ben size muhakkak ben bir meleğim de demiyorum ki iddiamda yalancı olayım. Bununla beraber fakirliklerinden dolayı gözlerinizin hor gördüğü, küçümsediği bu zayıf kimselere; Allah asla bir hidayet, başarı ve hayır vermeyecektir de demiyorum. Allah onların nefislerinde, kalplerinde olanı, gizledikleri şeyleri en iyi bilendir. Doğru sözlülüklerini veya münafıklıklarını, beni sevip sevmediklerini ancak Allah bilebilir. Eğer zayıf ve yoksul mü’minler hakkında “Allah kesinlikle onlara hiç bir hayır vermez.” diyecek olursam, bu durumda Allah’ın insana verdiği haklarını gözetmeyen, insanların onurunu kıran saldırgan zalimlerden olurum.”

32) Kavmi Nuh’a dediler ki: “Ey Nuh, bizimle gerçekten mücadele ettin. Bizimle olan mücadeleyi çok uzattın. Eğer doğru söylüyorsan, bize va’dettiğin, tehdit ettiğin azabı getir.”

33) Nuh dedi ki: “Azabı acele getirme işi bana ait değildir. Eğer dilerse, onu size ancak Allah getirir. Siz kaçarak Allah’ı aciz bırakabilecek değilsiniz. Allah’ın azabından kurtulamazsınız. Çünkü O’nun mülkünde ve sultanı altındasınız.”

34) “Eğer Allah sizi azdırmayı, sapırmayı dilemişse, istemişse, ben size öğüt vermek istesem de, öğüdümün size yararı olmaz. O, sizin Rabbinizdir, yaratıcınız, terbiye ediciniz, yöneticinizdir ve ancak O’na döndürüleceksiniz. O, herkese yaptıklarının karşılığını zerre miktarı haksızlık emeksizin verecektir.” (Her şey Allah’ın yaratması, dilemesi, izni ve takdiri ile olur. Allah hayrı emreder ve razı olur. Şerri yasaklar ve razı olmaz, sevmez. Fakat şerri de yaratan, dileyen O’dur. Allah, insana cüz’i irade vermiştir. Bu yüzden insan yaptığından sorumlu tutulmuştur. Allah’ın sapırması kulu zorlaması, istemediği şeyleri ona yaptırması demek değil, kulun isteğine, hür iradesine uygun olarak dilemesi ve yaratmasıdır.)

35) Yoksa Kureyş kâfirleri: “Muhammed bu Kur’an’ı kendisi uydurdu.” mu diyorlar? Ey Muhammed! Onlara de ki: “Eğer bu Kur’an’ı ben uydurdıysam, günahı, vebalı bana aittir. Benim suçumdan siz sorumlu tutulmazsınız. Ben de sizin kazanmakta olduğunuz yalan, inkâr ve günahlardan uzağım.” (Bu ayet Mekke müşrikleriyle alakalı durumun, inat ve yalanlama hususunda Nuh kavmi müşriklerinin durumuna benzediğine işaret etmek için, Nuh’un (a.s.) kıssası içinde bir ara cümlesi olarak gelmiştir.)

36) Nuh’a şöyle vahyedildi: “Kavminden daha evvel iman etmiş olanlardan başkası asla iman etmeyecektir. O halde işlediklerine, inkârlarına ve yalanlamalarına tasalanma. Çünkü ben onları helak edeceğim.”

37) “Gözümüzün önünde, gözetimimiz ve korumamız altında ve vahyimizle, sana öğrettiğimiz, emrettiğimiz şekilde gemiyi yap, Zulmedenler konusunda bana bir şey söyleme, şefaati talebinde bulunma. Çünkü onlar tufanda, suda boğulacaklardır.”

29) “Ey kavmim, ben sizden buna karşılık bir mal istemiyorum. Benim ecrim yalnızca Allah’a aittir. Ben iman edenleri kovacak da değilim. Onlar gerçekten Rablerine kavuşacaktır. Ne var ki ben sizi cahillik eden bir kavim görüyorum.”

30) “Ey kavmim, ben onları kovarsam Allah’a karşı bana kim yardım eder? Hiç düşünmez misiniz?”

31) “Ben size Allah’ın hazineleri yanımdadır demiyorum, gaybı da bilmiyorum, muhakkak ben bir meleğim de demiyorum. Bununla beraber gözlerinizin hor gördüğü kimselere; Allah asla bir hayır vermeyecektir de demiyorum. Allah nefislerinde olanı en iyi bilendir. O takdirde ben şüphesiz zalimlerden olurum.”

32) Dediler ki: “Ey Nuh, bizimle gerçekten mücadele ettin. Bizimle olan mücadeleyi çok uzattın. Eğer doğru söylüyorsan, bize va’dettiğini getir.”

33) Dedi ki: “Eğer dilerse, onu size ancak Allah getirir. Siz aciz bırakabilecekler değilsiniz.”

34) “Eğer Allah sizi azdırmayı dilemişse, ben size öğüt vermek istesem de, öğüdümün size yararı olmaz. O, sizin Rabbinizdir ve ancak O’na döndürüleceksiniz.”

35) Yoksa: “Onu kendisi uydurdu.” mu diyorlar? De ki: “Eğer onu ben uydurduysam, günahı bana aittir. Ben de sizin kazanmakta olduğunuz günahlardan uzağım.”

36) Nuh’a vahyedildi: “Kavminden daha evvel iman etmiş olanlardan başkası asla iman etmeyecektir. O halde işlediklerine tasalanma.”

37) “Gözümüzün önünde ve vahyimizle gemiyi yap, Zulmedenler konusunda bana bir şey söyleme. Çünkü onlar suda boğulacaklardır.”

وَيَصْنَعُ الْفُلَكَ وَكَلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ
قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنَّا
فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ (38)
فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ
يُخْزِيهِ وَيَجِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُقِيمٌ (39)
حَتَّى إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ قُلْنَا
أَحْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ
وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ
آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ (40)
وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِاسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا
وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ (41)
وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ
وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ
يَا نُوحُ ارْكَبْ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ
الْكَافِرِينَ (42) قَالَ سَأُوِي إِلَى جَبَلٍ
يَعَصُمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمَ
الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا مَنْ رَحِمَ
وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ
الْمُغْرَقِينَ (43) وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي
مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ أَفْلَعِي وَغِيضَ الْمَاءِ
وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ
وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ (44)
وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي
مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ
أَحْكُمُ الْحَاكِمِينَ (45)

38) Gemi yapıyordu. Kavminin ileri gelenleri kendi-sine her uğradığında onunla alay ediyordu. Dedi ki: "Eğer bizimle alay ederseniz, alay ettiğiniz gibi biz de sizlerle alay edeceğiz." dedi.

39) "Artık kendisini rezil edecek azabın kime gelip çatacağını ve kalıcı azabın da kimin başına ineceğini yakında bileceksiniz."

40) Nihayet emrimiz gelip de tandır feveran ettiğinde dedik ki: "Her birinden iki çift ve -aleyhinde söz geçmiş olanlar hariç- aileni ve iman edenleri ona yükle." Zaten onunla birlikte ancak çok az kimse iman etmişti.

41) Dedi ki: "Binin içerisine! Onun yüzmesi de, demir atması da Allah'ın adıyladır. Şüphesiz benim Rabbim elbette ki Gâfûr'dur, Rahîm'dir."

42) O, içindekilerle beraber dağlar gibi dalgalar arasın-dan akıp giderken Nuh, bir kenara çekilmiş olan oğluna seslendi: "Ey oğlum, bizimle birlikte bin ve kâfirlerle birlikte olma."

43) Dedi ki: "Ben bir dağa sığınacağım, o beni sudan korur." Dedi ki: "Bugün -rahmet ettiği kimselerden başka- Allah'ın emrinden kurtaracak hiçbir koruyucu yoktur." Derken ikisinin arasına dalgalar girdi, böylece o da suda boğulanlardan oldu.

44) Denildi ki: "Ey yer, suyunu yut ve ey gök, sen de tut." Su çekildi, iş bitiriliverdi. Ve Cudi üzerinde durdu. Zalimler topluluğuna da: "Uzak olsunlar." denildi.

45) Nuh, Rabbine seslendi. Dedi ki: "Rabbim, şüphesiz benim oğlum ailemdendir ve senin va'din de doğrusu haktır. Sen hakimlerin hakimisin."

38) Nuh Rabbinin kendisine öğrettiği gibi gemiyi yapıyordu. Kavminin ileri gelenleri kendisine her uğradığında onunla alay ediyordu. Diyorlardı ki: "Ey Nuh! Sen dün bir rasuldün, bugün bir marangoz oldun! Denizi mi buraya getireceksin yoksa gemiyi mi denize götüreceksin?" Nuh onlara şöyle cevap verdi: "Bugün eğer siz bizimle alay ederseniz, bilin ki, ileride boğulacağınız zaman, şimdi bizimle alay ettiğiniz gibi biz de sizlerle alay edeceğiz. Siz alay edilmeye bizden daha layıksınız."

39) "Artık yalanlamanın ve alay etmenin sonucu olarak kendisini rezil edecek, zelil kılacak, hor düşürecek, aşağılatacak, onur kırarak, burun sürtecek azabın kime gelip çatacağını ve kalıcı, devamlı ve kesilmeyen azabın da kimin başına ineceğini yakında bileceksiniz, ileride göreceksiniz." (Rezil edecek azab boğulmadır. Kalıcı azab ise cehennem azabıdır.)

40) Nihayet müşriklerin helak edilmesine ilişkin emrimiz, va'dettiğimiz tufan gelip de tandır feveran, feryat ettiğinde, kaynadığında, yani içinde ateşin yandığı tandırdan su kaynakınca, yeryüzü fişkıran gözeler haline geldiğinde, olaylar başladığında, geminin motoru çalışmaya başladığında dedik ki: "Mahlukatın her sınıfından erkek ve dişi olmak üzere iki çift ve -helak olacaklarına dair aleyhinde söz geçmiş, hüküm verilmiş olan kâfir oğlum Kenan ile kâfir karın Vâile hariç- aileni, ehlini, yakınlarını, hanımlarını, çocuklarını ve tüm iman edenleri gemiye yükle." Zaten Nuh'la birlikte ancak çok az kimse iman etmişti. Halbuki Nuh onların arasında 950 yıl kalmıştı. (İman edenlerin sayısı İbn Abbas'a göre 80 kişi idi, Ka'b'a göre 72 kişi idi. Bir görüşe göre de 10 kişi idiler. Oğulları Sam, Ham ve Yafes iman etmişti. Rivayete göre 40 gün 40 gece yağmur yağdı. Yeryüzünden de sular kaynaklar halinde çıktı. Su kendisi için takdir edilen seviyeyi buldu. Yani su, en yüksek dağdan kırk zira' kadar daha fazla yükseldi ve nihayet herşeyi boğdu.)

41) Nuh kendisine iman edenlere dedi ki: "Binin geminin içerisine! Onun hareket edip su üzerinde yüzmesi de, demir atıp durması da Allah'ın adıyla olacaktır. Şüphesiz benim Rabbim elbette ki günahlarından tevbe eden kullarını bağışlayan, mü'min kullarına dünya ve ahirette merhamet edendir. O, bazı günahlar işlemiş olmamızdan dolayı bizi helak etmeyecektir, bize merhamet edecek, bizi kurtaracak ve bizi onurlandıracak, bize ikramda bulunacaktır."

42) Gemi, içindekilerle beraber dağlar gibi büyük ve yüksek dalgalar arasından, Allah'ın izni, lütfu ve yardımıyla akıp giderken Nuh, müslüman olmadığı için gemiye binmeyip bir kenara çekilmiş olan oğlu Kenan'a şöyle seslendi: "Ey oğlum, bizimle birlikte gemiye bin ve kâfirlerle birlikte olma, kendini helak etme, onların boğulacağı gibi boğulma."

43) Oğlu dedi ki: "Ben bir dağın tepesine sığınacağım, o beni sudan korur. Su oralara kadar çıkamaz." Nuh dedi ki: "Bugün -Allah'ın rahmet ettiği kimselerden başka- Allah'ın emrinden, azabından kurtaracak hiçbir koruyucu yoktur." Derken şefkatli Nuh ile isyankâr oğlunun arasına dalgalar girdi, böylece Nuh'un kâfir oğlu Kenan da suda boğulanlardan oldu.

44) Denildi ki: "Ey yer, yarıl ve üzerindeki suyunu süzerek yut ve ey gök, sen de yağmuru tut, suyunu yağdırma." Su arzın derinliklerine çekildi, su azaldı, seviyesi düştü, iş bitiriliverdi, Allah'ın boğulması gerekenin boğulması ve kurtulması gerekenin kurtulmasına dair emri tamamlandı. Ve gemi Musul yakınlarındaki, Mardin Cizre civarında bulunan Cudi dağı üzerine yerleşip kaldı. Allah'ın ayetlerini inkâr eden zalimler topluluğuna da: "Hüsranı uğrayıp Allah'ın rahmetinden uzak olsunlar." denildi. (Alusi şöyle der: "Ayet, kâfirlerin tümünün helak olduğunu açıkça gösterir. Hatta gemide olanlar dışında, yeryüzündekilerin hepsinin helak olduğuna delâlet eder." Bir rivayete göre tufan altı ay kadar sürdü.)

45) Nuh, gemiye binerken Rabbine yalnızca şöyle seslendi. Dedi ki: "Ey Rabbim, şüphesiz benim oğlum Kenan aile efradımdandır, sen bana ailemin kurtulacağını va'detmişsin ve senin va'din de doğrusu haktır. Sen va'dinden dönmezsin. Sen hakimlerin hakimisin. Sen hak ile hükmedenlerin en adilisin. İsyankâr oğluma merhamet etmezsen o da kâfirlerle birlikte helak olacaktır."

قَالَ يَأْتُوكَ إِنَّمَا لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّمَا

عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ
الْجَاهِلِينَ (46) قَالَ رَبِّ إِنِّي أَغُوذُ بِكَ
أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا
تَغْفِرَ لِي وَتَرْحَمَنِي أَكُنْ مِنَ
الْخَاسِرِينَ (47) قِيلَ- يَأْتُوكَ- أَهْطُ-
بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ
مِمَّنْ- مَعَكَ- وَأَمَمْ- سَنُمَتِّعُهُمْ ثُمَّ-
يَمَسُّهُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ (48) تِلْكَ مِنْ
أَنْبَاءِ- الْغَيْبِ- نُوحِيهَا إِلَيْكَ- مَا كُنْتَ-
تَعْلَمُهَا أَنْتَ- وَلَا قَوْمُكَ مِنْ- قَبْلِ- هَذَا
قَاصِرِينَ- إِنَّ- الْعَاقِبَةَ- لِلْمُتَّقِينَ- (49)
وَالَّذِي عَدِدُ آخَاهُمْ- هُوَذَا قَالَ- يَأْقُومُ-
اعْبُدُوا اللَّهَ- مَا لَكُمْ مِنْ- إِلَهٍ غَيْرُهُ- إِنَّ-
أَنْتُمْ- إِلَّا مُفْتَرُونَ- (50) يَأْقُومُ- لَا
أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى
الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ- (51)
وَبِأَقْوَ مِ اسْتَعْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ ثَوْبُوا إِلَيْهِ
يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ- مِدْرَارًا
وَيَرْزُقُكُمْ- قُوَّةً- إِلَى قُوتِكُمْ- وَلَا تَتَوَلَّوْا
مُجْرِمِينَ- (52) قَالُوا يَا هُوَذَا مَا جِئْتَنَا
بِبَيِّنَةٍ- وَمَا نَحْنُ- بِتَارِكِي آلِهَتِنَا عَنْ-
قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ (53)

46) Buyurdu ki: “Ey Nuh, kesinlikle o senin aileden değildir. Çünkü o salih olmayan bir ameldir. Öyleyse hakkında bilgin olmayan şeyi benden isteme. Gerçekten ben cahillerden olmayasın diye sana öğüt veriyorum.”

47) Dedi ki: “Rabbim, bilgim olmayan şeyi senden iste-mekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve merhamet etmezsen, en büyük zarara uğrayanlardan olurum.”

48) Denildi ki: “Ey Nuh, katımızdan selamette in. Sana ve seninle birlikte bulunan ümmetlere de hayır ve bereketler olsun. Ümmetleri de yararlancracamız, sonra onlara bizden acı bir azab dokunacaktır.”

49) Bunlar sana vahy ettiğimiz gayb haberlerindendir. Onları bundan evvel ne sen biliyordun ne de kavmin. Şu halde sabret. Şüphesiz sonuç muttakilerindir.

50) Ad’a da kardeşleri Hud’u... Dedi ki: “Ey kavmim, Allah’a ibadet edin, sizin O’ndan başka ilahınız yoktur. Siz ancak yalan uyduranlarınsınız.”

51) “Ey kavmim, ben buna karşılık sizden hiç bir ücret istemiyorum. Benim ücretim ancak beni yaratana aittir. Hâlâ akıllanmayacak mısınız?”

52) “Ey kavmim, Rabbinizden mağfiret dileyin, sonra O’na tevbe edin ki, üzerinize gökten bol bol yağmur göndersin ve gücünüze güç katsın. Suçlu-günahkârlar olarak yüz çevirmeyin.”

53) Dediler ki: “Ey Hud, sen bize apaçık bir belge ile gelmedin ve biz de senin sözünle ilahlarımızı terketmeyiz. Sana iman edecek de değiliz.”

46) Rabbi Nuh’a dedi ki: “Ey Nuh, kesinlikle o senin kurtulacağını va’dettiğim aile efradından değildir. Çünkü o kâfir olup, salih olmayan bir amel işlemiştir. Mü’min ile kâfir arasında velayet yoktur. Öyleyse hakkında bilgin olmayan, doğru olup olmadığını bilmediğin şeyi benden isteme. Gerçekten ben cahillerden olmayasın diye sana öğüt ve nasihat veriyorum, seni uyarıyorum. Senin bir kâfirin kurtulmasını talep etmen de salih olmayan bir ameldir.” (İbn Cüzeyy şöyle der: “Bu, Nuh’un cahillikle tavsif edildiğini ifade etmez. Bilakis bunda, ona karşı iyi bir muamele ve ihsan vardır.”)

47) Nuh, söylediği sözden dolayı Rabbinden özür dileyerek şöyle dedi: “Rabbim, bilgim olmayan, istemesi bana yakışmayan bir şeyi senden istemekten sana sığınırım. Eğer benim hatamı bağışlamaz ve bana rahmetinle merhamet etmezsen, dünya ve ahiret mutluluğunu kaybederek en büyük zarara, ziyana, hüsrana uğrayanlardan olurum.”

48) Denildi ki: “Ey Nuh, gözetimimiz altında yürüten gemiden selamet, bereket ve emniyetle in. Sana ve seninle birlikte gemide bulunan diğer ümmetlere de kıyamete kadar gelecek olan mü’minlere de hayır ve bereketler olsun. Seninle beraber olanların zürriyetinden olan diğer topluluklar da vardır ki, onları dünya hayatının metaından yararlancracamız, sonra İslam’dan sapıkları, şirk ve küfür esaslı bir hayat sürdürdükleri için onlara ahirette bizden acı ve elem verici bir cehennem azabı dokunacaktır.”

49) Ey Muhammed! Nuh, Hud, Salih vb. kıssalar sana vahy ettiğimiz, senin görmediğin gelmiş geçmiş gayb haberlerindendir. Onları Kur’an sana imden evvel ne sen ayrıntılı bir şekilde biliyordun ne de kavmin. Bu gaybi hadiseleri bildirmen senin rasullüğün için bir mucizedir. Şu halde Nuh’un kavminin yalanlamalarına sabrettiği gibi sen de tebliğ esnasındaki sıkıntılara, kavminin yalanlamalarına sabret. Moralinizi bozmayın, zafer sizin olacaktır. Bu kıssalarda müşrikler için iman etmedikleri takdirde helak olabileceklerine dair bir tehdit de vardır. Şüphesiz iyi sonuç Allah’a karşı sorumluluğunun bilincinde olup, O’nun emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınmak suretiyle Allah’ın azabından korkup sakınanlarındır.

50) Ad kavmine de nesep ve soy bakımından kardeşleri Hud’u gönderdik. Hud, kavmine dedi ki: “Ey kavmim, Yalnızca Allah’a ibadet edin, O’na hiçbir şeyi şirk koşmayın, sizin O’ndan başka ibadete layık ilahınız yoktur. Allah’tan başka ibadet edilen tüm sahte ilahları, tağutları, putları, heykelleri reddedin. Siz Allah’tan başkasına ibadet etmekle, Allah’a şirk, ortak koşmakla, ancak yalan uyduranlarınsınız, iftira etmektesiniz. Allah böyle bir şey emretmemiştir. Çünkü O’ndan başka ibadete layık ilah yoktur.” (Arap kökenli dört rasul vardır: Hud, Salih, Şuayb ve Muhammed (s.a.v.) Hud Arapça konuşan ilk rasuldür.)

51) “Ey kavmim, ben bu tebliğime, nasihat ve öğüdüme karşılık sizden hiç bir ücret istemiyorum. Benim ücretim ve amelimin karşılığı ancak beni yaratan Allah’a aittir. Hâlâ akıllanmayacak mısınız? Bundan gafil olup da, sizden ücret istemeksizin sizi iyiliğe, dünya ve ahiret mutluluğuna çağıran kimsenin, sizin için güvenilir bir nasihatçı olduğunu anlamıyor musunuz?”

52) “Ey kavmim, şirk, küfür ve isyanlarınızdan dolayı Rabbinizden mağfiret, bağışlanma dileyin, sonra yaptıklarınızdan pişman olup, bir daha yapmamak üzere karar alıp O’na tevbe edin, itaat etmek, O’nun dini üzerine dosdoğru yürümek, imana ve Allah’ı birlemeye sarılmak suretiyle O’na dönün ki, üzerinize gökten bol bol yağmur göndersin ve gücünüze güç katsın, kuvvetinize kuvvet katsın, şerefinize şeref katsın. Suçlu-günahkârlar olarak size çağırdığım şeylerden yüz çevirmeyin.”

53) Hud’un kavmi inkâr ve inatlarından dolayı dediler ki: “Ey Hud, sen bize senin doğruluğunu gösteren apaçık bir belge, delil ile gelmedin ve biz de surf senin sözünle ilahlarımızı tapmayı terketmeyiz. Senin dine, hayat sistemine, sana ve getirdiklerine iman edecek de değiliz, senin sözlerini onaylamayız. Boş yere ümitlenme. Bizi atalarımızı üzerinde bulduğumuz bu dinden memnunuz. Senin söylediklerin kafamıza uymuyor. Bizimle uğraşmayı bırak.”

قَالَ إِنِّي أَنشِئُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنَّي
بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ (54) مِنْ دُونِهِ
فَكَيْدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظِرُونِي (55)
إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا
مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي
عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (56) فَإِنْ تَوَلَّوْا
فَقَدْ أَبْغَضْتُكُمْ مَا أَرْسَلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا
تَضُرُّوهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
حَفِيفٌ (57) وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا
وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَنَجَّيْنَاهُمْ
مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ (58) وَتِلْكَ آيَاتُ
الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ سَبِيلَهُمْ لِيُبَلِّغُوا
رُسُلَهُ وَاتَّبِعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ (59)
وَأَتَّبِعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَبِئْسَ
الْقِيَامَةُ إِلَّا أَنْ كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا
يُعَذِّبُ لِعَادِ قَوْمٍ هُودٍ (60) وَإِلَى تَمُودَ
أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَاقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ هُوَ أَنشَأَكُمْ مِنْ
الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ
ثُمَّ تَوَلَّوْا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُجِيبٌ
(61) قَالُوا يَا صَالِحُ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا
قَبْلَ هَذَا أَتَنْهَانَا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا
وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ
(62)

- 54) “Biz ancak şunu deriz: İlahlarımızdan biri seni fena çarpmış.” Dedi ki: “Şüphesiz ben Allah’ı şahit tutarım, siz de şahitler olun ki, gerçekten ben, sizin şirk koştuğunuz ilahlardan uzağım.”
- 55) “O’nun dışındakilerden. Artık hepiniz bana tuzak kurun. Bundan sonra bana bir mühlet de vermeyin.”
- 56) “Şüphesiz ki ben, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah’a tevekkül ettim. O’nun, alnından yakalayıp-denetlemediği hiç bir canlı yoktur. Benim Rabbim, gerçekten dosdoğru bir yol üzeredir.”
- 57) “Buna rağmen yüz çevirirseniz, artık size kendisiyle gönderildiğim şeyi tebliğ ettim. Rabbim sizin yerinize başka bir kavim getirir ve siz O’na hiç bir zarar veremezsiniz. Şüphesiz ki Rabbim her şeyin üstünde gözetleyicidir.”
- 58) Emrimiz geldiğinde, tarafımızdan bir rahmet ile Hud’u ve O’nunla birlikte iman edenleri kurtuluşa erdirdik. Onları çok ağır bir azaptan da kurtardık.
- 59) İşte Ad! Rablerinin ayetlerini bilerek inkâr ettiler, rasullerine isyan ettiler ve her inatçı zorbanın emri ar-dınca gittiler.
- 60) Ve bu dünyada da, kıyamet gününde de lanete tabi tutuldular. Haberiniz olsun; gerçekten Ad Rablerine küfür-inkâr ettiler. Ve yine haberiniz olsun; Hud’un kavmi Ad uzak düştü.
- 61) Semud’a da kardeşleri Salih’i... Dedi ki: “Ey kavmim, Allah’a ibadet edin, sizin O’ndan başka ilahınız yoktur. O, sizi yerden yaratıp sizi orada bir ömür boyu yaşattı. O halde O’ndan mağfiret dileyin. Sonra O’na tevbe edin. Şüphesiz ki Rabbim yakındır, kabul edendir.”
- 62) Dediler ki: “Ey Salih, sen bundan evvel aramızda ümit beslenen bir kimseydin. Atalarımızın ibadet ettiği şeylere ibadet etmekten bizi engelleyecek misin? Doğrusu biz, senin bizi davet ettiğin şeyden kuşku verici bir tereddüt içindeyiz.”

54) “Biz ancak şunu deriz: Sen ilahlarımızı sövdüğün ve onlara ibadet etmeyi engellemeye çalıştığın için, ilahlarımızdan biri seni fena çarpıp delirtmiş.” Hud dedi ki: “Şüphesiz ben Allah’ı şahit tutarım, siz de şahitler olun ki, gerçekten ben, sizin Allah’a şirk koştuğunuz ilahlardan uzağım.” (Zemahşeri şöyle der: “Bu kavim kaba ve katı yüreklidir. Nasihata iltifat etmezler, tabiatları doğru yolu kabul etmez. Onlar cahil ve aptaldırlar. Çünkü onlar taşların kendilerine yardım edeceğine ve düşmanlarından intikam alacağına inanıyorlardı.”)

55) “Allah’ın dışındaki ibadet ettiğiniz şeylerden uzağım. Onlarla benim hiç bir ilgilim yoktur. Artık siz ve ilahlarınız, hepiniz beni yoketmek için bana tuzak kurun. Bundan sonra bana göz açıp kapayacak kadar bile bir mühlet de vermeyin. Siz ve ortaklarınız toplanıp biraraya gelin ve ne yapacağınıza karar verin.” (Ebusuud şöyle der: “Bu, en büyük mucizelerdendir. Çünkü Hud (a.s.) Ad kavminin kibirli, kaba ve sert kimselerinden oluşan büyük bir topluluk içinde tek bir kişi idi. İlahlarını ayıplamak suretiyle onları küçümsedi, tahrik etti ve onları kendisine karşı çıkmaya teşvik etti, fakat onlar bir şey yapamadılar. Bu hususta çaresizlikleri açıkça ortaya çıktı.”)

56) “Şüphesiz ki ben, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah’a tevekkül ettim. Meşru olan tedbirleri aldıktan sonra yalnızca O’na güvendim, O’na dayandım, O’na sığındım. O’nun, alnından yakalayıp-denetlemediği, gücü ve kontrolü altında tutmadığı, dilediği gibi hükmetmediği hiç bir canlı yoktur. Benim Rabbim, gerçekten dosdoğru bir yol üzeredir, adaletlidir; iyilik yapana iyiliğinin, kötülük yapana da kötülüğünün karşılığını verir. Hiç kimseye bir şey eksik vermez.”

57) “Buna rağmen davetime icabet etmekten yüz çevirirseniz, artık size kendisiyle gönderildiğim şeyi tebliğ ettim. Rabbimin emrini ulaştırdım. Zaten rasullerin görevi, Allah’ın emrini ulaştırmaktan başka bir şey değildir. Rabbim sizi helak eder ve sizin yerinize başka bir kavim getirir ve siz Allah’a şirk koşarak O’na hiç bir zarar veremezsiniz. Şüphesiz ki Rabbim her şeyin üstünde gözetleyicidir. O, beni sizin kötülüğünüzden ve tuzaktan korur.”

58) Hud’un azgın olan kavmine şiddetli rüzgar olan azab emrimiz geldiğinde, tarafımızdan bir rahmet, lütuf ve ihsan ile Hud’u ve O’nunla birlikte iman edenleri kurtuluşa erdirdik. Onları çok ağır ve şiddetli bir azaptan da kurtardık. Bu azap, binaları yıkan, düşmanların burunlarından girip arkalarından çıkan ve onları yüzleri üzerine yıkıp da, içi boş hurma kütükleri haline getiren helak edici rüzgardır.

59) İşte bunlar Ad kavminin yalancılarının kalıntılarıdır! Kavminin ileri gelenleri ve reisleri Rablerinin ayetlerini, varlığına ve birliğine delâlet eden delilleri bilerek inkâr ettiler, rasulleri Hud’a, dolayısıyla tüm rasullere isyan ettiler ve Allah’a karşı kibirli davranan, haktan uzaklaşan, ona boyun eğmeyen ve kabul etmeyen her inatçı zorbanın emri ardınca gittiler.

60) Ve bu dünyada da, kıyamet gününde de lanete tabi tutuldular, Allah’ın rahmetinden ve her türlü hayırdan uzaklaştırıldılar. Haberiniz olsun, dikkat edin, iyi bilin ki; gerçekten Ad kavmi Rablerine küfür-inkâr ettiler. Zira onlar Allah’tan başkasına ibadet ettiler ve rasullerini yalanlamakla nimetlerine nankörlük ettiler. Ve yine haberiniz olsun; Hud’un kavmi Ad Allah’ın rahmetinden ve hayırdan uzak düştü.

61) Suriye ile Hicaz arasında bulunan Hicr adlı bölgede yaşayan Semud kabilesine de neseb ve soy bakımından kardeşleri olan Salih’i gönderdik. Salih, kavmine dedi ki: “Ey kavmim, yalnızca Allah’a ibadet edin, O’na hiçbir şeyi şirk koşmayın. Sizin O’ndan başka ilahınız yoktur. O, sizi, atanız Adem’i yerden, topraktan yarattı, sonra Adem’in soyunu bir damla sudan yarattı. Sonra sizi yeryüzünde bir ömür boyu yaşattı. O halde şirk, küfür ve isyanlarınızdan dolayı O’ndan mağfiret, bağışlanma dileyin. Sonra günahlarınızdan pişman olarak O’na tevbe edin. O’nun emirlerine itaat edin, O’na dönün. Şüphesiz ki Rabbim merhameti yakındır, O, duaları kabul edendir.”

62) Dediler ki: “Ey Salih, sen bu sözü söylemeden evvel aramızda liderimiz olacağını ümit ettiğimiz bir kimseydin. Ancak sen bunu söyleyince, senin hakkındaki ümitlerimizi keşildi. Atalarımızın ibadet ettiği şeylere ibadet etmekten bizi engelleyecek misin? Doğrusu biz, senin bizi davet ettiğin şeyden kuşku verici bir tereddüt içindeyiz. Doğru söylediğine emin olamyoruz.”

قَالَ يَاقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِن كُنتَ عَلَىٰ بَيْتِهِ
مِنْ رَبِّي وَأَتَانِي مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ
يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا
تَزِيدُونَنِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ (63) وَيَاقَوْمِ
هَذِهِ يَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذُرُّوْهَا تَأْكُلْ
فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُّوْهَا بِسُوءٍ
فَيَاْخُذْكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ (64) فَعَقِّرُوْهَا
قَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ
ذَلِكَ وَعَدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٍ (65) فَلَمَّا جَاءَ
أَمْرُنَا نَجِيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِنْ خِزْيِ يُومِيْذٍ إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ (66) وَأَخَذَ الَّذِينَ
ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ
جَاثِمِينَ (67) كَانُوا لَمْ يَغْنَوْا فِيْهَا أَلَا
إِنَّ تَمُودَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا لِّتَمُودَ
(68) وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ
بِالْبُشْرَى قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ فَمَا
لَيْتَ أَنْ جَاءَ بِعَجَلٍ حَنِيذٍ (69) فَلَمَّا
رَأَى أَنِ يُدْبِرُهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ تَكْرَهُهُمْ
وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا
أَرْسَلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ (70) وَأَمْرَانَهُ
قَائِمَةً فَصَحَّكَتْ فَبَشَّرْنَاهَا بِإِسْحَاقَ
وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ (71)

63) Dedi ki: “Ey kavmim, görüşünüz nedir? Eğer ben Rabbimden apaçık bir belge üzerindeysen ve bana tarafından bir rahmet vermişse, bu durumda O'na isyan edecek olursam Allah'a karşı kim bana yardım edecektir? Şu halde kaybımı artırmaktan başka bana bir katkınız olmaz.”

64) “Ey kavmim, işte size bir ayet olmak üzere Allah'ın dışı devesi! Artık onu bırakın da Allah'ın arzında otulasın. Ona kötülükle dokunmayın. Yoksa sizi yakın bir azab sarıverir.”

65) Derken onu, ayaklarını keserek öldürdüler. Bunun üzerine dedi ki: “Yurdunuzda üç gün daha yararlanın. Bu, yalanlanmayacak bir vaaddir.”

66) Emrimiz gelince Salih'i ve onunla birlikte iman edenleri tarafımızdan bir rahmetle o günün aşağılatıcı azabından kurtardık. Şüphesiz senin Rabbin O, Ka-viyy'dir, Azîz'dir.

67) O zulmedenleri korkunç bir ses sarıverdi de yurtlarında dizüstü çökmüş olarak sabahladılar.

68) Sanki orada hiç refah içerisinde yaşamamışlar gibi. Haberinizi olsun; Semud gerçekten Rablerine küfür-in-kâr ettiler. Yine haberinizi olsun ki Semud kavmi uzak düştü.

69) Andolsun elçilerimiz İbrahim'e müjde ile geldiğin-de; “Selam.” dediler. O da: “Selam.” dedi hemen ge-cikmeden kızartılmış bir buzağı getirdi.

70) Ellerin buna uzanmadığını görünce, onlardan çe-kindi ve kalbine bir korku girdi. Dediler ki: “Korkma! Şüphesiz biz Lut kavmine gönderildik.”

71) Eşi de ayakta idi, bunun üzerine güldü. Biz de ona İshak'ı ve İshak'ın ardından Yakub'u müjdeledik.

63) Salih dedi ki: “Ey kavmim, görüşünüz nedir, söyler misiniz? Eğer ben yalnızca Allah'a ibadet edilip O'na hiç bir şeyi şirk, ortak koşmamak gerekir, O'ndan başka ibadet edilen tüm sahte ilah, put, heykel ve tağutların reddedilmesi gerekir, şeklinde özetlenebilecek olan tebliğimde Rabbimden apaçık bir belge, delil ve hüccet üzerindeysen ve Allah, bana tarafından bir rahmet, nübüvvet ve risalet vermişse, bu durumda Allah'ın emirlerine isyan edecek olursam Allah'ın azabına karşı kim bana yardım edecektir? Hiç kimse... Şu halde size uymak ve Allah'ın emrine isyan etmekle siz beni sapıklığa düşürmek, hayırdan uzaklaştırmak, amellerimi boşa çıkarmak ve kaybımı artırmaktan başka bana bir katkınız olmaz.” (Her ne şekilde olursa olsun, batıl düşünce sahiplerinin önerilerine olumlu yaklaşmamak, çağrılarını kabul etmemek gerekir. Çünkü batıl ehlinin çağrılarını kabul etmek, önerilerini olumlu bulmak kişinin hüsrânını artırmaktan başka bir işe yaramaz.)

64) “Ey kavmim, benim Allah'ın rasulü olduğuma dair, işte size bir ayet, alamet, delil ve mucize olmak üzere Allah'ın dışı devesi! Onun rızık size ait değildir. Artık o deveyi bırakın da Allah'ın arzında, kimsenin mülkü olmayan yerlerde dilediği gibi otulasın, su içsin. Ona herhangi bir kötülükle dokunmayın. Yoksa sizi yakın bir azab çabucağı sarıverir. Size mühlet vermez.” (“Allah'ın devesi” şeklinde, devenin Allah'a izafeti, onun şerefli olduğunu göstermek içindir. Çünkü deve, onların isteği üzerine Allah'ın kudretiyle sert bir kayadan çıkmıştır.)

65) Derken Semud kavminden azılı bir kişi ileri atılarak devenin ayaklarını keserek öldürdüler. Bunun üzerine Salih dedi ki: “Yurdunuzda üç gün daha yararlanın, hayatın tadını çıkarın. Sonra yok olacaksınız. Bu, yalanlanmayacak, gerçek bir vaaddir.” (Kurtubi şöyle der: “Deveyi sadece bir kısmı kesti. Ancak diğerlerinin rızasıyla olduğu için bu suç hepsine isnat edildi. Deve çarşamba günü kesildi. Salih'in kavmi perşembe, cuma ve cumartesi yaşadılar. Pazar günü azap gelerek onları yok etti.”)

66) Semud kavminin yok edilmesiyle ilgili emrimiz gelince Salih'i ve onunla birlikte iman edenleri tarafımızdan bir rahmet, büyük lütuf ve ihsan ile o günün aşağılatıcı, hor ve zelil kılıcı azabından kurtardık. Şüphesiz senin Rabbin O, kuvvetle yakalayandır, galip ve güçlü olan, yenen, asla yenilmeyendir. Allah'ın baskısı karşısında duracak güç yoktur. O'nun iradesine kimse karşı koyamaz.

67) O zulmedenleri gökten gelen korkunç bir ses sarıverdi; bundan dolayı kalpleri parça parça oldu da, göğsünü yere yapıştıran kuş gibi yurtlarında dizüstü çökmüş olarak sabahladılar, hareketsiz sakin ölümler haline geldiler.

68) Sanki yurtlarında hiç refah içerisinde yaşamamışlar gibiydi. Haberinizi olsun, dikkat edin, iyi bilin ki; Semud kavmi gerçekten Rablerine küfür-inkâr ettiler. Zira onlar Allah'tan başkasına ibadet ettiler ve rasullerini yalanlamakla nimetlerine nankörlük ettiler. Ve yine haberinizi olsun; ki Salih'in gönderildiği Semud kavmi Allah'ın rahmetinden ve hayırdan uzak düştü.

69) Andolsun Cibril, İsrâfil ve Mikâil adlı elçi-meleklerimiz İbrahim'e oğlu İshak'ı müjdelemek için yakışıklı gençler suretinde geldiğinde; “Selam.” dediler. İbrahim de: “Selam size olsun.” dedi. İbrahim hemen gecikmeden kızartılmış bir buzağı getirip onlara sundu. “Yemez misiniz?” dedi. (Misafire ikram etmek, güler yüzlü davranmak İslam ahlakındandır.)

70) İbrahim elçi-meleklerin ellerinin buna uzanmadığını görünce, yadırgadı, onlardan çekindi ve kalbine bir korku girdi. Çünkü onların adetine göre bu hayra alamet değildi. Elçi-melekler İbrahim'in endişesini anladılar, onu sakinleştirmek amacıyla dediler ki: “Korkma! Sana kötülük etmek amacıyla gelmedik. Biz Rabbinin melekleriyiz, yemek yemeyiz. Şüphesiz biz işledikleri iğrenç cürümlerden dolayı Lut kavmini helak etmek için gönderildik.”

71) İbrahim'in Sara adındaki eşi de ayakta idi, perde arkasından kocasıyla birlikte konuklara hizmet ediyordu. Lut kavminin helak olacağını duyunca sevinçten güldü. Biz de elçi-meleklerimiz vasıtasıyla İbrahim ve eşi Sara'ya, İshak'ı ve İshak'ın oğlu, yani torunları Yakub'u müjdeledik.

(72) قَالُوا اتَّعَجِبِينَ- مِنْ- أَمْرِ اللَّهِ-
رَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ
إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ (73) فَلَمَّا دَهَبَ عَنْ-
إِبْرَاهِيمَ- الرَّوْعُ- وَجَاءَتْهُ- الْبُشْرَى
يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ- لُوطٍ- (74) إِنَّ-
إِبْرَاهِيمَ- لَخَلِيمٌ- أَوَّاهٌ- مُنِيبٌ- (75)
يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ
أَمْرٌ رَبِّكَ- وَإِنَّهُمْ- آتِيهِمْ- عَذَابٌ- غَيْرُ
مَرْدُودٍ (76) وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا
سِيءَ بِهِمْ- وَصَاقَ بِهِمْ- ذَرْعًا وَقَالَ- هَذَا
يَوْمٌ- عَصِيبٌ (77) وَجَاءَهُ- قَوْمُهُ-
يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ
الْفِسَادَ قَالِ يَا قَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ
أَطْهَرُ لَكُمْ- فَاتَّقُوا اللَّهَ- وَلَا تَخْرُوْنِي
فِي صَنْفِي الْبَیْسِ- مِنْكُمْ- رَجُلٌ رَشِيدٌ
(78) قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتُمْ- مَا لَنَا فِي
بَنَاتِكِ- مِنْ- حَقٍّ- وَإِنَّكَ- لَتَعْلَمُ- مَا تُرِيدُ
(79) قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ آوِي
إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ (80) قَالُوا يَالُوطُ إِنَّا
رُسُلُ رَبِّكَ- لَنْ- بَصِلُوا إِلَيْكَ- فَاسْرِ
بِأَهْلِكَ- بِقِطْعٍ- مِنْ- اللَّيْلِ- وَلَا يَلْتَفِتْ-
مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا تَك- إِنَّهُ مُصِيبُهَا مَا
أَصَابَهُمْ إِنَّ- مَوْعِدَهُمْ- الصُّبْحُ الْبَیْسِ-

72) Dedi ki: “Vay halime! Ben kocamış bir kadın ve şu eşim de bir ihtiyar iken, ben mi doğuracağım? Doğrusu pek şaşılacak bir şey!”

73) Dediler ki: “Allah’ın işine mi şaşıyorsun? Allah’ın rahmet ve bereketi sizin üzerinize olsun ey hane halkı! Şüphesiz O, Hamid’dir, Mecid’dir.”

74) İbrahim’in korkusu gidip kendisine müjde gelince, Lut kavmi hakkında bizimle tartışmaya koyuldu.

75) Çünkü İbrahim gerçekten yumuşak huylu, duygulu ve gönülden yönelen biriydi.

76) “Ey İbrahim, bundan vazgeç. Çünkü gerçek şu ki, Rabbinin emri gelmiştir ve gerçekten onlara geri çevrilmeyecek bir azab gelmiştir.”

77) Elçilerimiz Lut’a geldiğinde, onlardan dolayı kay-gılandı, göğsünü bir sıkıntı bastı ve: “Bu, zorlu bir gün.” dedi.

78) Kavmi kendisine doğru koşarak geldi; onlar daha önceden kötülükler işlemektedirler. Dedi ki: “Ey kav-mim, işte kızlarım. Onlar sizin için daha temizdir. Artık Allah’tan korkun ve beni misafirlerimin önünde küçük düşürmeyin. İçinizde hiç akli başında olan bir adam yok mu?”

79) Dediler ki: “Sen de biliyorsun ki senin kızlarında hiçbir hakkımız yoktur. Sen bizim ne istediğimizi elbette bilirsin.”

80) Dedi ki: “Size yetecek gücüm olsaydı veya sağlam bir yere sığınabilseydim.”

81) Dediler ki: “Ey Lut, biz Rabbimizin elçileriyiz. Onlar sana asla ulaşamazlar. Gecenin bir parçasında ailenle birlikte yürü. Sakın, hiç biriniz dönüp arkasına bakmasın; fakat senin eşin başka. Çünkü onlara isabet edecek olan, ona da isabet edecektir. Onlara va’dolunan vakit sabahdır. Sabah da yakın değil mi?”

72) Sara hayret içinde dedi ki: “Vay halime, heyhat, şaşılacak şey! Ben kocamış bir kadın ve şu eşim İbrahim de bir ihtiyar iken, ben mi doğuracağım? Nasıl bizim çocuğumuz olur? Doğrusu pek şaşılacak bir şey! Bu, garip bir iştir. Şimdiye kadar böyle bir şey olmamıştır.” (Mücahid şöyle der: “Sara o gün 99; İbrahim ise 120 yaşında idi.)

73) Melekler dediler ki: “İhtiyar eşlerden çocuk yaratması hususunda Allah’ın işine mi şaşıyorsun? Bu, Allah’ın kudreti karşısında şaşılacak bir şey değildir. Allah’ın rahmet ve bereketi sizin üzerinize olsun ey İbrahim’in hane halkı! Şüphesiz Yüce Allah, sıfatlarında ve zatında övülmüş ve yücedir. Kulları tarafından övülmeye ve yüceltilmeye layıktır.”

74) Misafirlerin melek olduğunu anladığında, daha önce İbrahim’in, kendisinde hissettiği korku gidip de kalbi misafirlerine ısınınca ve kendisine, çocuğu olacağına dair müjde gelince, Lut kavminin helak edilmesi hakkında meleklerimizle tartışmaya koyuldu. Maksudı iman ederler ümidiyle onların azabını ertelemekti.

75) Çünkü İbrahim gerçekten halim, yumuşak huylu, yufka yürekli, kendisine kötülük edenden intikam alma hususunda acele etmeyen, duygulu, kalbinin inceliğinden dolayı çok üzülen, ah vah diyen ve gönülden Allah’a yönelen, itaat eden biriydi.

76) Melekler dediler ki: “Ey İbrahim, Lut kavmi hakkındaki mücadeleden vazgeç. Çünkü gerçek şu ki, Rabbinin onlara helak edileceğine dair emri, hükmü gelmiştir ve gerçekten onlara geri çevrilmeyecek büyük bir azab gelmiştir.”

77) Elçi-meleklerimiz Lut’a geldiğinde, onlardan dolayı kaygılandı, göğsünü bir sıkıntı ve fenalık bastı. Çünkü o melekleri insan olarak gördü ve kavminin onlara bir şey yapmasından korktu. Misafirlerin gelmesinden dolayı, ahlaksız kavminin onlara bir kötülük yapmasından korkarak üzüldü ve: “Bu, çok kötü, şiddetli ve zorlu bir gün.” dedi.

78) Lut’un kâfir olan karısı misafirlerin güzelliklerine kâfir olan kavmine anlatınca, Lut’un kavmi misafirlere kötülük yapmak amacıyla kendisine doğru koşarak, itişip kakışarak geldi; onlar daha önceden de erkek erkeğe zina fiilini işlemektedirler. Onun içindir ki, açıktan açığa fuhuş yapmak için koşarak gelmekten utanmadılar. Lut kapıları misafirlerin üzerine kilitleyerek onlara dedi ki: “Ey kavmim, işte şunlar bu beldenin kızlarıdır. Sizi onlarla evlendireyim. Onlar sizin için daha temiz ve daha iyidir. Artık Allah’a karşı sorumluluğunun bilincinde olup, O’nun emirlerini yerine getirip yasaklarından kaçınmak suretiyle Allah’ın azabından korkup sakın ve beni misafirlerimin önünde rezil edip küçük düşürmeyin. İçinizde bu iğrenç fiile engel olacak hiç akli başında olan bir adam yok mu?” (Her rasul, şefkat ve terbiye hususunda ümmetinin babası olduğu için, ümmetinin kadınlarına ‘kızlarım’ derdi.)

79) Lut’un azgın kavmi dediler ki: “Sen de biliyorsun ki senin kızlarında hiçbir hakkımız, ilimiz, ihtiyacımız yoktur. Onlara karşı bir istek duymadığımızı biliyorsun. Şüphesiz sen bizim ne istediğimizi elbette bilirsin. Bizim amacımız erkek misafirlerinle zina etmektir.”

80) Lut dedi ki: “Keşke size yetecek, eziyetlerinize karşı koyacak gücüm olsaydı veya sağlam bir yere, aşirete, yardımcılara sığınabilseydim, elbette sizi yakalayıp öldürürdüm.”

81) Allah’ın elçi-melekleri Lut’un zayıflığına ve yardımcısız kaldığına üzüldüğünü görünce ona dediler ki: “Ey Lut, biz Rabbimizin elçileriyiz. Onları helak etmek için gönderildik. Kapıları aç, bizi onlarla başbaşa bırak, biz onların gözlerini kör ederiz. Onlar sana da asla ulaşamazlar, bir kötülük veya zarar veremezler. Gecenin bir bölümünde ailenle birlikte yürü, o beldeden çık. Sakın, hiç biriniz dönüp arkasına bakmasın; fakat senin eşin başka. Çünkü onlara isabet edecek olan, ona da isabet edecektir. Kâfir arkadaşlarıyla beraber helak olacaktır. Onların azap edilmeleri ve helak olmaları için va’dolunan vakit sabahdır. Sabah vakti azabın gelmesi için yakın değil mi?” (Vatanlarını terketmelerine üzülmeleri için geriye dönüp bakmaları yasaklandı. Kurtubi şöyle der: “Lut’un karısı azabın korkunç sesini işitince döndü ve: “Vah kavmim!” dedi. O anda bir taş gelip onu öldürdü.”)

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ
مَنْصُودٍ (82) مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ وَمَا
هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بِبَعِيدٍ (83) وَالَّذِينَ
مَدَّيْنَهُمْ أَجَاهُمْ يَسْتَعْجِلُ الْقَالَ يَاقَوْمُ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَلَا
تَنْفُسُوا الْيَمِينَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي أَرَاكُمْ
بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
مُحِيطٍ (84) وَيَاقَوْمُ أَوْفُوا الْمِيزَانَ
وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ
أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ
مُفْسِدِينَ (85) بَقِيَّةُ اللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِخَفِيضٍ
(86) قَالُوا يَا سَعِيبُ أَصْلَانِكَ تَأْمُرُكَ
أَنْ يَبْرُكَ مَا يَعْزُبُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ تَفْعَلَ
فِي أَمْوَالِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ
الرَّشِيدُ (87) قَالَ يَاقَوْمُ أَرَأَيْتُمْ إِنْ
كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَرَزَقَنِي مِنْهُ
رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أَرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَى
مَا أَنْهَاكُم عَنْهُ إِنْ أَرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا
اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ (88)

82) Böylece emrimiz geldiği zaman, oranın üstünü altı-na çevirdik ve üzerlerine balçıktan pişirilmiş, birbiri ar-dınca taşlar yağdırdık.

83) Rabbinin katında işaretlenmişti. Bunlar zalimlerden uzak değildir.

84) Medyen'e de kardeşleri Şuayb'ı... Dedi ki: "Ey kavmim, Allah'a ibadet edin, sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Ölçüyü ve tartıyı eksik tutmayın. Ben, sizi gerçekten bir hayır içinde görüyorum. Doğrusu sizi çepeçevre kuşatacak olan bir günün azabından korkuyorum."

85) "Ey kavmim, ölçüyü ve tartıyı adalettele tastamam yerine getirin. İnsanlara eşyalarını eksik vermeyin. Yeryüzünde fesatçılar olarak karışıklık çıkarmayın."

86) "Eğer mü'min kimselerseniz Allah'ın bıraktığı sizin için daha hayırlıdır. Ben, sizin üzerinizde bir gözetleyici değilim."

87) Dediler ki: "Ey Şuayb, atalarımızın taptığı şeyleri bırakmamızı ya da mallarımız konusunda dilediğimiz gibi davranmaktan vazgeçmemizi senin namazın mı emrediyor? Çünkü sen, muhakkak yumuşak huylu, akli başında bir kimsesin."

88) Dedi ki: "Ey kavmim görüşünüz nedir söyler misiniz? Ya ben Rabbinden apaçık bir belge üzerinde isem ve O da beni kendisinden güzel bir rızık ile rızıklandırmışsa? Size yasakladığım şeylere kendim uymayarak size aykırı davranmak istemiyorum. Benim istediğim, gücüm oranında yalnızca ıslah etmektir. Benim başaram ancak Allah ile; Ben yalnız O'na tevekkül ettim ve yalnız O'na yöneldim."

82) Böylece Lut kavmine azap emrimiz geldiği zaman, o şehri halkıyla beraber üstünü altına çevirdik ve üzerlerine balçıktan, ateşte pişirilmiş çamurdan oluşan, birbiri ardınca, arka arkaya sert taşlar yağdırdık.

83) O taşlar, Rabbinin katında bir işaretle işaretlenmişti. Her taşın üzerine, o taş kime atılacaksa onun ismi yazılmıştı. Bu taşlar zalimlerden uzak bir şey değildir. Böylesi azap, bu tür zulüm işleyenlerden uzak kalmaz. Ey Muhammed! O yok edilen Sodom ve Gomore şehri senin kavmin olan Kureyş kâfirlerinden uzakta değildir. Çünkü Kureyş, yolculuk yaparken o şehirlere uğruyorlar. Hâlâ ibret almıyorlar mı? (Kurtubi şöyle der: "Rabbin katında, ifadesi gösteriyor ki taşlar yeryüzü taşları değildir." Sodom ve Gomore şehrinin yeri, "Ölü Deniz" diye bilinen tuzlu bir deniz oldu. Sularından hiçbir canlı yararlanmadığı için buraya ölü deniz denilmiştir. Burası "Lut Gölü" adıyla bilinir. Bu gölün çevresindeki arazi de çorak olup hiçbir şey bitirmez.)

84) Medyen kabilesine de soy ve nesep bakımından kardeşleri olan Şuayb'ı gönderdik. Şuayb, kavmine dedi ki: "Ey kavmim, yalnızca Allah'a ibadet edin, O'na hiçbir şeyi şirk koşmayın, sizin O'ndan başka ibadete layık ilahınız yoktur. O'ndan başka ibadet edilen tüm sahte ilahları ve tağutları reddedin. Ölçüyü ve tartıyı eksik tutmayın. İnsanların hakkını tam olarak verin. Ben, sizi gerçekten ölçü ve tartıda hile yapmaya ihtiyaç duymayacak kadar bir hayır, bolluk ve bereket içinde görüyorum. Doğrusu sizi çepeçevre kuşatacak olan kıyamet gününün azabından korkuyorum."

85) "Ey kavmim, ölçüyü ve tartıyı adalettele tastamam yerine getirin. İnsanlara eşyalarını eksik vermeyin, haklarını yemeyin. Yeryüzünde fesatçılar, bozguncular olarak karışıklık çıkarmayın. Allah'ın şeriatına uygun olarak yaşayın."

86) "Eğer Allah'a ve ahiret gününe gerçek manada iman eden kimselerseniz Allah'ın ticaret sonucunda size helâlden bıraktığı kâr sizin için hileli yoldan kazandığınız çok maldan daha hayırlıdır. Allah'ın va'dine ve azabına inanıyorsanız buyledir. Allah'a itaat etmek sizin için daha hayırlıdır. Ben, sizin amellerinizi saklayıp da onların karşılığını size verecek bir gözetleyici değilim. Ben sadece bir nasihatçi ve uyarıcıyım. Uyarma görevini yapmış olan mazumdur."

87) Şuayb onlara, putlara, heykellere, ilahlara ve tağutlara ibadeti bırakıp, yalnızca Allah'a ibadet etmelerini, ölçü ve tartıyı tam yapmalarını emredince, alay ve eğlence yoluyla ona cevap vererek dediler ki: "Ey Şuayb, atalarımızın ibadet ettiği, taptığı şeyleri bırakmamızı ya da mallarımız konusunda dilediğimiz gibi davranmaktan vazgeçmemizi, yani ölçü ve tartıda hile yapmamızı senin çok kıldığın namazın ve bağlı olduğun dinin mi emrediyor? Bu akıllı bir insanın yapacağı bir iş değil. Şüphesiz sen, muhakkak yumuşak huylu, olgun, akli başında bir kimsesin."

88) Şuayb onlara dedi ki: "Ey kavmim görüşünüz nedir söyler misiniz? Ya ben Rabbinden O'nun alemlerin Rabbi, yaratıcısı, terbiye edicisi, yöneticisi ve idare edicisi, eşi, ortağı, dengi ve benzeri olmadığı hususunda apaçık ve kesin bir belge, hüccet ve delil üzerinde isem, hidayet ve risaletle görevlendirilmiş isem ve O da beni kendisinden güzel bir rızık ile rızıklandırmışsa, bana helâl yoldan mal vermişse, bu hakkı ve hayrı inkâr edip sizin yanlışınızla birlik olmam bana yararır mı? Bu takdirde putlara ibadeti bırakmamızı ve masiyetlerden vazgeçmemeni söylemem doğru olur mu? Halbuki rasuller sırf bunun için gönderilirler. Size yasakladığım şeylere kendim uymayarak size aykırı davranmak istemiyorum. Benim özüm sözüm birdir. Hayatımda bir tezatlık yoktur. Ben bir şeyi kendim yaptığım halde onu size yasaklayacak değilim. Ben kendime neyi emrediyorsam size de onu emrediyorum. Ben, size emrettiğim ve yasakladığım şeylerde sadece gücüm oranında sizi ve işlerinizi düzeltmek istiyorum. Benim başaram ancak Allah'ın desteği ve yardımı ile olur; Ben bütün işlerimde yalnızca O'na tevekkül ettim. Meşru olan tedbirleri aldıktan sonra sadece O'na güvenip dayandım, O'na sığındım. Tevbe etmek suretiyle yalnız O'na yöneldim, O'na döndüm."

وَبَاقَوْمٍ - لَا تَخْرِمَكُم - شِقَاقِي أَنْ -
يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ
قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ
لُوطٍ - مِنْكُمْ - بَعِيدٌ (89) وَاسْتَغْفِرُوا
رَبَّكُمْ - ثُمَّ ثَابِرُوا إِلَيْهِ - إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ -
وَدُودٌ (90) قَالُوا يَا شُعَيْبُ - مَا تَفْعَلُ -
كَثِيرًا مِمَّا تَقُولُ - وَإِنَّا لَنَرَاكَ - فِيْنَا
ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ - لَرَجَمْنَاكَ - وَمَا
أَنْتَ - عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ (91) قَالَ - يَا قَوْمِ -
أَرَهْطِي أَغَرَّ عَلَيْكُمْ - مِنْ - اللَّهِ -
وَاتَّخَذْتُمُوهُ - وَرَاءَكُمْ - ظَهْرًا إِنَّ رَبِّي
بِمَا تَعْمَلُونَ - مُحِيطٌ (92) وَبَاقَوْمٍ -
أَعْمَلُوا عَلَى مَكَاتَتِكُمْ - إِنِّي عَامِلٌ -
سَوْفَ تَعْلَمُونَ - مَنْ - يَأْتِيهِ - عَذَابٌ -
يُخْزِيهِ - وَمَنْ - هُوَ كَاذِبٌ - وَارْتَقِبُوا إِنِّي
مَعَكُمْ - رَقِيبٌ - (93) وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا
تَحِيًّا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ
مِّنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ
فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ - جَاثِمِينَ - (94)
كَأَن لَّمْ يَغْتَبُوا فِيهَا آلَا بُعْدًا لِّمَدِينٍ كَمَا
بَعْدَتْ - تَمُودُ (95) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا
مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبينٍ - (96)
إِلَى فِرْعَوْنَ - وَمَلَأَهُ - فَاتَّبَعُوا أَمْرَ
فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ (97)

89) “Ey kavmim, bana karşı gelişiniz, sakın Nuh kavminin ya da Hud kavminin veya Salih kavminin başlarına gelen musibetlerin bir benzerinin başınıza gelmesine sebep olmasın. Lut kavmi de sizden uzak değil-dir.”

90) “Rabbizden mağfiret dileyin ve sonra O’na tevbe edin. Gerçekten benim Rabbim Rahim’dir, Vedüd’dur.”

91) Dediler ki: “Ey Şuayb, biz senin söylediklerinden bir çoğunu kavrayıp anlamıyoruz. Doğrusu biz seni içimizde zayıf biri görüyoruz. Eğer aşiretin olmasaydı seni taşta tutardık. Zaten sen bize karşı güçlü ve üstün değilsin.”

92) Dedi ki: “Ey kavmim, sizce benim aşiretim Allah’tan daha mı üstündür ki, O’nu arkanızda unutulmuş bir şey edindiniz. Şüphesiz Rabbim yaptıklarımızı çepeçevre kuşatıcıdır.”

93) “Ey kavmim, elinizden geleni yapın. Muhakkak ben de yapacağım. Yakında kendisini rüsvay edecek azabın kime geleceğini ve kimin yalancı olduğunu bileceksiniz. Gözetleyin, gerçekten ben de sizinle beraber gözetleyiciyim.”

94) Emrimiz gelince, Şuayb’ı ve beraberindeki iman edenleri katımızdan bir rahmetle kurtardık. Zulmeden-leri ise o korkunç ses yakalayiverdi de yurtlarında diz-üstü çökmüş olarak sabahladılar.

95) Sanki orada yaşamış değillerdi. Haberinizi olsun; Semud’a nasıl uzaklık verildiyse Medyen de uzaklaştı.

96) Andolsun Musa’yı ayetlerimizle ve apaçık bir delille gönderdik.

97) Firavun’a ve ileri gelenlerine. Onlar Firavun’un emrine uymuşlardı. Firavun’un emri hiç te doğruya gö-türücü değildi.

89) “Ey kavmim, bana karşı gelişiniz, bana olan düşmanlığınız, muhalefetiniz, iman etmemede direnmeniz sakın Nuh kavminin boğularak ya da Hud kavminin kök söktüren bir rüzgarla, veya Salih kavminin çığlık ve depremlerle helak olmaları gibi başlarına gelen musibetlerin bir benzerinin başınıza gelmesine sebep olmasın. Lut kavminden olan zalimlerin yurdu sizden uzak bir yerde de değildir. Onların nasıl helak olduğunu da bilmişsinizdir. Hâlâ öğüt ve ibret almıyor musunuz?”

90) “Günahlarınızdan dolayı Rabbizden mağfiret, bağışlanma dileyin ve sonra günahlarınızdan pişman olarak O’na tevbe edin ve O’na itaat ederek yönelin. Gerçekten benim Rabbimin rahmeti büyük, tevbe edip O’na dönenler için sevgi ve muhabbeti çoktur.”

91) Medyen halkı, rasulleri Şuayb’ı küçümseyerek ona dediler ki: “Ey Şuayb, biz senin söylediklerinden bir çoğunu kavrayıp anlamıyoruz. Doğrusu biz seni içimizde zayıf biri olarak görüyoruz. Bizim aramızda senin güç ve kuvvetin yoktur. Eğer senin aşiretin ve yakın çevrenin hatırı olmasaydı mutlaka seni taşta tutarak öldürürdük. Zaten sen bize karşı güçlü ve üstün değilsin. Bizim katımızda senin değer ve saygınlığın yoktur ki, seni taşıyarak öldürmekten sakınlım.”

92) Şuayb onları kınayarak dedi ki: “Ey kavmim, sizce benim aşiretim, yakın çevrem Allah’tan daha mı üstündür ki, Allah’tan korktuğunuz için değil de çevremden çekindiğiniz için bana kötülük yapıyorsunuz? Beni Yüce Allah’ta ziminizden dolayı değil de kavmim için mi bırakıyorsunuz? Aşiretim, sizin katınızda Allah’tan daha mı aziz ve değerlidir? Allah’ı arkaya atılan ve kendisine değer verilmeyen bir şey gibi sayıp arkanıza attınız. O’na ne itaat ediyorsunuz, ne de saygı gösteriyorsunuz. Şüphesiz Rabbim yaptığınız kötü amelleri ilmiyle çepeçevre kuşatıcıdır. Onların karşılığını size mutlaka verecektir.”

93) “Ey kavmim, elinizden geleni yapın. Muhakkak ben de yapacağım. Yolumuzda çalışmaya devam edin, ben de yolumda çalışacağım. İçinde bulunduğunuz inkâr ve düşmanlıkta devam edin. Ben de müslümanlık ve sabırda devam edeceğim. Yakında kendisini rüsvay edecek, zilletle ve horluğa düşürecek azabın kime geleceğini ve kimin yalancı olduğunu bileceksiniz. İşinizin sonunu gözetleyin, bekleyin, gerçekten ben de sizinle beraber gözetleyiciyim, beklemekteyim.”

(Arap soyundan gelen, Allah’ın rasulü Şuayb etkileyici bir hitabete sahipti. Bu yüzden ona Rasullerin habibi denilmiştir.

94) Medyen halkını yok etme emrimiz gelince, kendilerine olan merhametimiz sebebiyle Şuayb’ı ve beraberindeki iman edenleri katımızdan bir rahmetle kurtardık. Zulmedenleri ise o korkunç gürültülü ses yakalayiverdi de yurtlarında diz üstü çökmüş olarak sabahladılar, hareketsiz, sakın ölümler haline geldiler. (Kurtubi şöyle der: “Cibril onlara öyle bir bağırdı ki, ruhları bedenlerinden çıktı.” İbn Kesir şöyle der: “Yüce Allah bu surede onlara gürültü, A’raf suresinde deprem, Şuara suresinde ise gölge gününün azabı geldi dedi. Halbuki onlar bir tek ümmetti. Ancak kendilerine azap geldiği gün bu azapların hepsi onlarda toplandı. Her birinde, kelâmın akışına uygun olarak anlatıldı.”)

95) Sanki onlar bundan evvel yurtlarında refah içerisinde yaşamış değillerdi. Ey Mekke müşrikleri! Haberinizi olsun, dikkat edin, iyi bilin ki; Semud kavmine Allah’ın rahmetinden nasıl uzaklık verildiyse Medyen kabilesi de Allah’ın rahmetinden uzaklaştı, böylece helak oldular. Aynı şekilde siz de rasulünüze karşı gelerseniz aynı akıbet sizin için de geçerlidir.

96) Andolsun Musa’yı ayetlerimizle ve apaçık bir delille, şeriatlar, hükümler ve ilahi yükümlülüklerle gönderdik. Onu asa ve el gibi güçlü mucizeler ve apaçık delillerle destekledik.

97) Musa’yı Firavun’a ve kavminin ileri gelenlerine, generallerine, üst düzey yöneticilerine gönderdik. Onlar Firavun’un emrine itaat ettiler, Allah’ın emrine ise karşı çıktılar. Halbuki Firavun’un emri hiç te doğruya-götürücü değildi. Çünkü bu emirde bir doğruluk ve bir hidayet yoktu. O, sadece cahillik ve sapıklıktan ibaretti.

وَأَتَّبِعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
نَسَسَ- الرَّفْدُ الْمَرْفُودُ (99) ذَلِكَ- مِنْ-
أَتْبَاءِ الْفَرَى تَفْصُهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ-
وَحَصِيدُ (100) وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ- وَلَكِنْ-
ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ- عَنْهُمْ-
آلِهَتُهُمُ- الَّتِي يَدْعُونَ- مِنْ- دُونِ- اللَّهِ-
مِنْ- شَيْءٍ- لَمَّا جَاءَ- أَمْرُ رَبِّكَ- وَمَا
رَادُّوهُمْ غَيْرَ تَنْبِي (101) وَكَذَلِكَ أَخْذُ
رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْفَرَى وَهِيَ- ظَالِمَةٌ- إِنَّ-
أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدُ (102) إِنَّ- فِي ذَلِكَ-
لَآيَةً- لِمَنْ- خَافَ- عَذَابَ- الْآخِرَةِ- ذَلِكَ-
يَوْمٌ- مَجْمُوعٌ- لَهُ- النَّاسُ- وَذَلِكَ- يَوْمٌ-
مَشْهُودُ (103) وَمَا تُؤَخِّرُهُ- إِلَّا لِأَجَلٍ-
مَعْدُودٍ (104) يَوْمَ- يَأْتِ- لَا تَكَلُمُ-
نَفْسٌ- إِلَّا بِإِذْنِهِ- فَمِنْهُمْ- شَقِيٌّ-
وَسَعِيدُ (105) فَأَمَّا الَّذِينَ- شَقُوا
فَإِنَّ النَّارَ لَهُمْ- فِيهَا رَفِيزٌ وَشَهِيقٌ-
(106) خَالِدِينَ- فِيهَا مَا دَامَتْ-
السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ- إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ-
إِنَّ- رَبَّكَ- فَعَّالٌ- لِمَا يُرِيدُ (107) وَأَمَّا
الَّذِينَ- سَعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ- خَالِدِينَ-
فِيهَا مَا دَامَتْ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ- إِلَّا
مَا شَاءَ- رَبُّكَ- عَطَاءٌ- غَيْرَ مَجْدُودٍ

98) O, kıyamet günü kavminin önüne düşecek ve onları ateşe sürüklemiş olacaktır. O varacakları yer, ne kötü bir yerdir!

99) Onlar, burda da, kıyamet gününde de lanete tabi tutuldular. Yapılan bu bağış, ne kötü bir bağıştır.

100) İşte bunlar sana kısasa olarak anlattığımız ülkelere ait haberlerdendir. Onlardan kiminin izleri hâlâ duru-yor, kimi de biçilmiştir.

101) Biz onlara zulmetmedik, ancak onlar kendi nefis-lerine zulmettiler. Böylece Rabbinin emri gelince, Al-lah'ı bırakıp da dua ettikleri ilahları, onlara hiç bir şey sağlamadı. Helak ve kayıplarını artırmaktan başka bir işe yaramadı.

102) Rabbin, zulüm yapan ülkeleri yakaladığında işte böyle yakalar. Gerçekten O'nun yakalaması pek acı, pek şiddetlidir.

103) Ahiret azabından korkan için bunda kesin ayetler vardır. O, bütün insanların kendisinde toplanacağı bir gündür ve o, gözlemlenebilen bir gündür.

104) Biz onu ancak sayısı belli bir zamana kadar gecik-tiririz.

105) O gün gelince, O'nun izni olmaksızın hiç kimse söz söyleyemez. Artık onlardan kimi bedbaht, kimi de bahtiyardır.

106) Bedbaht olanlar ateştedirler, onlar orada yüksek hırıltılarla ve inleyerek solurlar.

107) Onlar, Rabbinin dilemesi dışında gökler ve yer sü-rüp gittikçe, orada daimidirler. Şüphesiz Rabbin diledi-gini yapandır.

108) O bahtiyar olanlara gelince; onlar da cennettedir-ler. Rabbinin dilemesi dışında gökler ve yer sürüp git-tikçe, orada daimidirler. Kesintisi olmayan bir ihsandır.

98) Firavun dünyada olduğu gibi, kıyamet gününde de kavminin önüne düşecek ve onları cehennem ateşine sürüklemiş olacaktır. O varacakları yer olan cehennem, girilecek ne kötü bir yerdir!

99) Onlar, dünyada da, kıyamet gününde de lanete tabi tutuldular. Onlara yapılan bu yardım ve bağış, ne kötü bir bağıştır.

100) Ey Muhammed! İşte bu kıssalar sana doğru olarak anlattığımız şirk, küfür ve isyanları sebebiyle helak olan ülkelere ait haberlerdendir. Bu gaybi hadiseleri bildirmek senin için bir mucizedir. Bu kıssaları sana vahiy yoluyla anlatıyor ve haber veriyoruz. Bu şehirlerden, halkı yok olmuş fakat binaları ayakta kalanlar vardır. Yine onlardan harap olup içindekilerle beraber yok olan ve biçilmiş ekin gibi hiç bir izi kalmayanlar da vardır.

101) Biz günahlı olmadığımız halde onları helak ederek onlara zulmetmedik, ancak onlar inkârları ve masiyetleri sebebiyle kendi nefislerine zulmettiler. Böylece Allah'ın azabına ve musibetine müstehak oldular. Rabbinin onlara azap edilmesi ile ilgili emri, hükmü gelince, Allah'ı bırakıp da dua ettikleri, yalvarıp yakardıkları ilahları, onlara hiç bir şey fayda sağlamadı ve Allah'ın azabından hiçbir şeyi onlardan savamadı. O sahte ilahlar, helak ve kayıplarını artırmaktan başka bir işe yaramadı.

102) Rabbin, zulüm yapan, şirk ve küfür işleyen ülkeleri yakaladığında, helak ettiğinde işte böyle yakalar, azab eder. Şüphesiz Allah zalime mühlet verir. Nihayet onu yakaladığında, zalim onun elinden kurtulamaz. Gerçekten Allah'ın yakalaması pek acı, pek şiddetlidir.

103) Ahiret azabından korkan için bu kısasa ve haberlerde kesin ayetler, ibret, öğüt ve nasihatler vardır. O, bütün insanların hesap ve ceza için kendisinde toplanacağı bir gündür ve o, gözlemlenebilen bir gündür, o günü iyiler ve kötüler görür.

104) Biz kıyamet gününü ancak Allah'ın daha önce hükmettiği, sayısı belli bir zamana kadar geciktiririz. O zaman ne ileri geçer, ne de geri kalır.

105) O korkunç gün gelince, Allah'ın izni olmaksızın hiç kimse söz söyleyemez. Melek, nebi, rasul, şehid ve salih kimseler bile Allah izin vermedikçe kimseye şefaât edemez. Artık o toplantı yerindeki insanlardan kimi cehenneme gideceği için bedbaht-mutsuz, kimi de cennete gideceği için bahtiyar-mutludur.

106) Daha önce bedbaht olacakları yazılmış olanlar cehennem ateşindedirler, onlar orada şiddetli sıkıntılardan dolayı yüksek hırıltılarla ve inleyerek içlerini çekip şiddetle solurlar. Onların bağırışları eşeğin arpayı görmesi esnasındaki zırlıya benzer.

107) Bedbaht-mutsuz olan kimseler, Rabbinin dilemesi dışında gökler ve yer sürüp gittikçe, devam ettikçe orada daimi ve ebedidirler. Şüphesiz Rabbin dilediğini, istediğini yapandır. İsteddiği gibi merhamet eder ve azap eder. O'nun hükmünü bozacak ve geri çevirecek hiç kimse yoktur. (Taberi şöyle der:

“Araplar bir şeyin ebedi olarak sürekli olduğunu anlatmak istediklerinde: “Bu, göklerin ve yerin devamlı olması gibi devamlıdır, yani ebedi olarak devam eder.” derler. Yüce Allah onlara kendi aralarında kullandıkları kelimelerle hitap etti. İbn Zeyd şöyle der: “Gök gök olarak, yer yer olarak devam ettiği sürece, yani ebediyyen orada kalacaklardır.” Zemaşşeri şöyle der: “Burada iki mana vardır: Bunlardan birisi, ahiret gökleri ve yerinin kastedilmiş olmasıdır. Bunlar mahluktur ve sonsuza kadar ebedidir. İkincisi, ebedi ve kesintisiz olduğunu anlatmaktadır.” Rabbinin dilemesi'nden kastedilen günahkâr mü'minlerin cehennemde ebedi olarak kalmaması, Allah'ın izni, melek, Rasûlullah'ın şefaati sayesinde günahları oranında cehennemin en üst tabakasında yandıktan sonra cennete girmeleridir. Çünkü bedbaht-mutsuz-şaki kavramına günahkâr mü'minler de girer.)

108) O bahtiyar-mutlu olanlara gelince; onlar da cennettedirler. Rabbinin dilemesi dışında gökler ve yer sürüp gittikçe, devam ettikçe orada daimi ve ebedidirler. Bu, kesintisi olmayan, sonsuza kadar devam eden bir lütuf ve ihsandır. Çünkü Allah, cennet ve cehennemi ebedi kılmıştır.

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَبْعِدُ هَؤُلَاءِ مَا

يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَبْعُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ
وَأَنَا لَمُوقِفُهُمْ نَصِيْبُهُمْ غَيْرَ مَنفُوصٍ—
(109) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ—
فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ
رَبِّكَ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ
مِنْهُ مُرِيبٍ—(110) وَإِنْ—كَلَّا لَمَّا
لَيُوقِفِيْنَهُمْ رَبُّكَ أَعْمَالَهُمْ إِنَّهُ بِمَا
يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ (111) فَاسْتَقِمْ كَمَا
أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (112) وَلَا تَرْكَبُوا
إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا
لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا
تُنصَرُونَ (113) وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي
النَّهَارِ وَزُلْفًا مِنْ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ
يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ
(114) وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُحْسِنِينَ (115) فَلَوْلَا كَانَ—مِنْ—
الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ
عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ
أُتْبِئْنَا مِنْهُمْ—وَاتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا
أُتْرِفُوا فِيهِ—وَكَانُوا مُجْرِمِينَ—(116)
وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَى بِظُلْمٍ—
وَأَهْلَهَا مُصْلِحُونَ (117)

109) Artık onların ibadet etmekte oldukları şeyler ko-nusunda, sakın kuşkuda olma. Daha önceleri, ataları na-sıl ibadet ediyor idiyse, bunlar da ancak böyle ibadet ediyorlar. Şüphesiz biz, onların paylarını eksiltmeksizin onlara ödeyecek olanlarız.

110) Andolsun biz Musa'ya kitabı verdik, onda anlaş-mazlığa düşüldü. Eğer Rabbinden bir söz geçmiş olma-saydı, mutlaka aralarında hüküm verilmiş olacaktı. Gerçekten onlar, bundan yana kuşku verici bir tereddüt içindedirler.

111) Şüphesiz Rabbin, her birinin amellerinin karşılığını onlara tastamam ödeyecektir. Çünkü O, yaptıklarından haberdardır.

112) Artık sen de beraberindeki tevbe edenler de emro-lunduğun gibi dosdoğru ol. Ve aşırı gitmeyin. Şüphesiz O, yaptıklarınızı görendir.

113) Bir de zulmedenlere meyletmeyin, yoksa size ateş dokunur. Sizin Allah'tan başka velileriniz yoktur, sonra yardım göremezsiniz.

114) Gündüzün iki tarafında ve gecenin yakın saatle-rinde namazı dosdoğru kıl. Şüphesiz iyilikler kötülükle-ri giderir. Bu, öğüt alanlara bir öğüttür.

115) Sabret! Çünkü Allah muhsinlerin mükafatını zayı etmez.

116) Sizden önceki nesillerden onlardan kurtardığımız-dan pek azı dışında yeryüzünde fesadı engelleyecek fa-zilet sahibi kişiler bulunmalı değil miydi? Zulmedenler ise, içinde bulundukları refahın peşine düştüler. Onlar zaten suçlu-günahkârlar idi.

117) Halkı, ıslah eden kimseler iken, senin Rabbin o ül-keleri zulüm ile helak edecek değildi.

109) Ey Muhammed! Artık o müşriklerin ibadet etmekte, tapmakta oldukları şeylerin sapıklığı ve onların dinlerinin bozuk olduğu hususunda sakın kuşkuda, şüphe içinde olma. Daha önceleri, ataları nasıl ibadet ediyor idiyse, bunlar da atalarını körü körüne taklit ettikleri için ancak böyle ibadet ediyorlar. Şüphesiz biz, onların paylarını, cezalarını, takdir edilen hayır ve şerri eksiltmeksizin onlara ödeyecek olanlarız. Müşrik ataları nasıl helak oldularsa iman etmedikleri takdirde kendileri de helak olacaktır.

110) Ey Muhammed! Kavminin seni yalanlamalarına üzülme! Sana Kur'an'ı indirdiğimiz gibi andolsun biz Musa'ya da Tevrat'ı verdik, o kitap hakkında da anlaşmazlığa, ihtilafa düştüler. Senin kavminin yaptığı gibi bazıları onu yalanladı, bazıları da tasdik etti. Eğer Rabbinden hesabın ve cezanın kıyamet gününe kadar erteleneceğine dair bir söz, hüküm geçmiş olmasaydı, mutlaka aralarında dünyada iken hüküm verilmiş olacaktı. İyiye iyiliğinin karşılığı, kötüye kötülüğünün karşılığı verilir. Fakat, daha önce cezanın kıyamet gününe erteleneceği takdir edildi. Gerçekten senin kavminin kâfirleri, Kur'an hakkında kendilerini şüpheyne düşüren kuşku verici bir tereddüt ve endişe içindedirler. Çünkü onun hak mı, yoksa batıl mı olduğunu anlayamıyorlar.

111) Şüphesiz Rabbin, mü'min ve kâfirlerden her birinin amellerinin karşılığını onlara ahirette tastamam ödeyecektir. Çünkü Allah, onların küçük büyük tüm yaptıklarından haberdardır. Herkese yaptıklarının karşılığını zerre miktarı haksızlık etmeksizin verecektir.

112) Ey Muhammed! Artık sen de beraberindeki tevbe edenler de Rabbinin sana emrettiği gibi Allah'ın emri üzerinde dosdoğru ol. Ebedi ve devamlı, bu istikamette yürü. İnkâr ve şirkten dönüp de, seninle beraber iman edenler de dosdoğru yürüsünler. Ve aşırı gitmeyin, haramları işlemek suretiyle Allah'ın koyduğu sınırları aşmayın, azıtmayın. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızı görendir. Herkese yaptıklarının karşılığını zerre miktarı haksızlık etmeksizin verecektir.

113) Bir de zulmedenlere, zalim idarecilere ve onların dışındaki fasıklara meyletmeyin, onlara azıcık dahi olsa yakınlık göstermeyin, yoksa onlara gösterdiğiniz bu yakınlık sebebiyle size cehennem ateşi dokunur. Sizin Allah'tan başka velileriniz, dostlarınız, yardımcılarınız yoktur, sonra bu belaya karşılık yardım edecek kimse de göremezsiniz, bulamazsınız. (Kurtubi şöyle der: "Bu ayet, kâfirlerden ve isyankârlardan uzak durmak gerektiğine delâlet eder. Çünkü onlarla beraber olmak, onlar gibi kâfir ve isyankâr olmaktır. Zia onlarla beraber olmak, onlara sevgiden ileri gelir. Mecburi hallerde zalimle zahiren dost olmak, bu yasaklamanın dışındadır.")

114) Gündüzün iki tarafında, evvelinde ve sonunda, sabah ve ikinci namazlarını ve gecenin gündüze yakın saatlerinde, akşam ve yatsı namazını, rükun ve şartlarını gözeterek, huşu içerisinde devamlı dosdoğru kıl. Şüphesiz iman ile birlikte yapılan iyi ameller küçük günahları giderir, örter. Büyük günahlardan sakınıldığı müddetçe, beş vakit namaz, aralardaki günahları örter. Bu anlatılan doğru yolda bulunma ve namaza devam etme, öğüt alanlara bir öğüt, ibret, nasihat, doğruyu bulmak isteyenler için de bir yol göstermedir.

115) Ey Muhammed! Müşriklerden gördüğün eziyetlere ve kötülüklerle sabret! Sakın paniğe kapılarak dosdoğru çizginin dışına çıkma. Çünkü Allah seninle beraberdir. O, muhsinlerin, güzel iş yapanların, Allah'ı görüyormuşçasına ibadet edenlerin ecrini, mükafatını, sevabını zayı etmez.

116) Ey iman edenler! Sizden önceki nesillerden, Nuh, Ad, Semud, Lut, Medyen gibi geçmiş milletlerden onlardan zulüm ve fesada engel olduğu için kurtardığımızdan pek azı dışında yeryüzünde fesat çıkmasını engelleyecek akıl ve fazilet sahibi seçkin bir toplum bulunmalı değil miydi? Zulmedenler ise, içinde bulundukları refahın peşine düştüler, şehvi arzularına uydular ve kendilerine ihsan edilen mal ve lezzetlerle uğraşmaya başladılar. Onları ahirete tercih ettiler. Onlar zaten ısrarla suç işleyen, suçlu-günahkâr bir kavim idi.

117) Halkı, ıslah eden, iyi amel işleyen kimseler iken, senin Rabbin o ülkeleri zulüm ile helak edecek değildi. Bu Allah'ın adaletine aykırıdır. Çünkü Allah zulümden uzaktır. Allah onları sadece, inkârları ve isyanları yüzünden helak eder.

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَلَا يَرَالُونَ- مُخْتَلِفِينَ- (118) إِلَّا مَنْ-
رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ
رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ-
أَجْمَعِينَ- (119) وَكَلا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ-
أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَبِّئُ بِهٖ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ
فِي هَذِهِ- الْحَقُّ- وَمَوْعِظُهُ- وَذَكَرَ
لِلْمُؤْمِنِينَ- (120) وَقُلْ- لِلَّذِينَ- لَا
يُؤْمِنُونَ- اَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَاتِبِكُمْ- إِنَّا
عَامِلُونَ (121) وَانظُرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ
(122) وَلِلَّهِ- عَذَابٌ- أَلِيمٌ- السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ-
وَأَلَيْهِ- يُرْجَعُ الْأُمُورُ كُلُّهُ- فَاعْبُدْهُ- وَتَوَكَّلْ-
عَلَيْهِ- وَمَا رَبُّكَ- بِغَافِلٍ- عَمَّا تَعْمَلُونَ-
(123)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الرَّبِّكَ- آيَاتُ- الْكِتَابِ- الْمُبِينِ- (1) إِنَّا
أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ (2)
يَحْزَنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا
أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ- هَذَا الْقُرْآنِ- وَإِنْ- كُنْتَ-
مِنْ- قَبْلِهِ- لَمِنَ- الْغَافِلِينَ- (3) إِذْ قَالَ-
يُوسُفُ لَأَبِيهِ- يَا أَبَتِ- إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ
عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ- وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ
لِي سَاجِدِينَ (4)

118) Eğer Rabbin dileseydi, insanları elbette tek bir ümmet kıldı. Onlarsa hâlâ anlaşmazlık içerisinde-dir.

119) Rabbinin rahmet ettikleri müstesna. Zaten onları bunun için yaratmıştır. Böylece Rabbinin: “Andolsun, cehennem cinlerden ve insanlardan, tümüyle dolduracağım.” sözü de tümüyle gerçekleşmiştir.

120) Sana rasullerin haberlerinden –kalbini sağlamlaştıracak- doğru haberler aktarıyoruz. Bunda da sana hak, mü’minlere de bir öğüt ve bir uyarı gelmiştir.

121) İman etmeyenlere de ki: “Elinizden geleni yapın; biz de yapacağız.”

122) “Ve gözleyip durun; gerçekten biz de gözleyip duruyoruz.”

123) Göklerin ve yerin gaybı Allah’ındır, bütün işler O’na döndürülür; öyleyse O’na ibadet et ve O’na tevekkül et. Rabbin yaptıklarınızdan asla gafil değildir.

12- YUSUF SURESİ

(Mekke’de inmiştir, 111 ayettir.)

Rahman ve Rahim Allah’ın adıyla...

1) Elif, Lam, Ra. Bunlar apaçık Kitab’ın ayetleridir.

2) Gerçekten biz, akıl erdirirsiniz diye, onu Arapça bir Kur’an olarak indirdik.

3) Biz sana bu Kur’an’ı vahyetmekle en güzel kıssayı sana anlatacağız. Oysa sen, daha önce, bundan haberi olmayanlardandın.

4) Hani Yusuf babasına: “Babacığım, gerçekten ben onbir yıldız, güneşi ve ayı gördüm. Gördüm ki onlar bana secde ediyorlardı.” demişti.

118) Eğer Rabbin dileseydi, insanları elbette tek bir ümmet kıldı. İnsanların hepsini İslam dinine inandırır ve onları İslama giden yola iletti. Fakat hikmetine binaen bunu yapmadı. Kullarına cüz’i irade vererek onları iman edip etmemede serbest bıraktı. Onlarsa hâlâ anlaşmazlık içerisinde-dir. Onlar devamlı olarak, yahudilik, hristiyanlık ve ateşperestlik gibi çeşitli dinlere inanırlar.

119) Rabbinin rahmet ettikleri, lütfu ile doğru yola ilettikleri müstesna. Onlar hak yolda bulunanlardır. Zaten onları bunun için yaratmıştır. Allah onları yarattı ki, sonunda mutlu ile mutsuz birbirinden ayrılınsınlar. Bedbahtlık ve mutlulukta farklı olmaları için onları yarattı. Onlardan bir grup cennette, bir grup da cehennemde olacaktır. Böylece Rabbinin: “Andolsun, cehennem cinlerden ve insanlardan, kendi istekleriyle İblis’in peşinden giden kâfirlerin tümüyle dolduracağım.” sözü de tümüyle gerçekleşmiştir.

120) Ey Muhammed! Sana senden önce yaşamış rasullerin haberlerinden –risalet görevini yerine getirmen için kalbini sağlamlaştıracak- doğru haberler aktarıyoruz. Onların sabrettikleri gibi sen de sabret. Allah’ın anlattığı bu haberlerde, sana doğru ve kesin bilgi gelmiştir. Yine bu haberlerde mü’minlere de bir öğüt ve bir uyarı gelmiştir.

121) Ey Muhammed! İman etmeyenlere de ki: “Elinizden geleni yapın; biz de yapacağız. Siz kendi yol ve usulünüze göre amel edin. Biz de kendi yol ve usulümüze göre amel edeceğiz.”

122) “Ve bizim başımıza gelecek olanı gözleyip durun, bekleyin; gerçekten biz de sizin başınıza gelecek olanı gözleyip duruyoruz, bekliyoruz. Biz inanıyoruz ki Allah iman edenleri muzaffer, kâfirleri ise mağlup edecektir.”

123) Göklerin ve yerin gaybı Allah’ındır, göklerde ve yerde gizli olan şeyleri bilmek yalnızca Allah’a aittir, bütün bunlar O’nun ilmi ve kudreti dahilindedir. Bütün işler, her şey ancak O’na döndürülür. O, karşı gelenlerden intikamını alır, itaat edenlerin de sevabını verir. Ey Muhammed! Öyleyse yalnızca O’na ibadet et, O’na hiç bir şeyi şirk koşma ve yalnızca O’na tevekkül et, meşru olan tedbirleri aldıktan sonra sadece O’na güven, O’na dayan, O’na sığın. Rabbin sizin yaptıklarınızdan asla gafil değildir. Kullarının yaptıklarından hiçbir şey O’na gizli kalmaz. O, herkese yaptığının karşılığını verir.

YUSUF SURESİ

1) Elif, Lam, Ra. Ey Muhammed! Sana indirilen bu ayetler, açıklamasında herkesi aciz bırakan, parlak hüccet ve delilleri bulunan, hakikatleri birbirine karışmamış olan ve manaları açık bulunan, apaçık Kitab’ın ayetleridir. (İbn Abbas’a göre Elif, Lam, Ra: Ben Allah’ım görürüm, manasındadır. Huruf-u Mukatta’a hakkında geniş bilgi için Bakara: 2/1 ayetin tefsirine bakın.)

2) Gerçekten biz, bu basit kelimelerden i’cazlarla dolu böyle bir kitabı meydana getiren kimsenin bir insan olmadığını, onun herşeye gücü yeten bir ilah tarafından indirildiğini ve bu kitabın, alemlerin Rabbi tarafından indirilmiş bir gerçek olduğunu akıl erdirir, anlayıp idrak edersiniz diye, onu Arap harflerinden meydana gelen, Arapça bir Kur’an olarak indirdik.

3) Ey Muhammed! Biz sana bu Kur’an’ı vahyetmekle en güzel kıssayı, en doğru bir söz ve en güzel bir ifade ile geçmiş milletlerin haberlerini sana anlatacağız. O haberleri sana, bu i’cazlarla dolu Kur’an’ı vahyederek bildiriyoruz. Durum şu ki sen, biz sana bu Kur’an’ı vahyetmeden önce, bu kıssayı bilmeyenlerdendin. Çünkü hiç hatırlından geçmemiş ve bunu hiç işitmemiştin. Çünkü sen, okuma yazma bilmeyen bir ümmisin.

4) Hani hatırla ki Yusuf babası Yakub’a şöyle demişti: “Ey babacığım, gerçekten ben rüyamda onbir yıldız, güneşi ve ayı gördüm. Gördüm ki onlar bana saygı ve selamla secde ediyorlardı.” (İbn Abbas şöyle der: “Rasullerin rüyası bir vahiydir.” Bu onbir yıldız Yusuf’un kardeşleri, ay ve güneş ise anne ve babalarıdır. O zaman Yusuf oniki yaşındaydı. Bu rüya ile Mısır’da babası ve kardeşleriyle biraraya gelmesi arasında kırk sene vardır.)

قَالَ- يَا بُنَيَّ- لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ- عَلَى
 إِخْوَتِكَ- فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ- الشَّيْطَانَ
 لِلْإِنْسَانِ عِدُوٌّ مُبِينٌ (5) وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ
 رَبُّكَ- وَيُعَلِّمُكَ- مِنْ- تَأْوِيلِ- الْأَحَادِيثِ-
 وَيُتِمُّ- نِعْمَتَهُ- عَلَيْكَ- وَعَلَى- آلِ- يَعْقُوبَ-
 كَمَا- أَتَمَّهَا- عَلَى- أَبَوَيْكَ- مِنْ- قَبْلُ-
 إِبْرَاهِيمَ- وَإِسْحَاقَ- إِنَّ- رَبَّكَ- عَلِيمٌ-
 حَكِيمٌ- (6) لَقَدْ كَانَ- فِي- يُوسُفَ
 وَإِخْوَتِهِ- آيَاتٌ- لِلْبَاسِئِلِينَ (7) إِذْ قَالُوا
 لْيُوسُفُ وَأَخُوهُ- أَحَبُّ- إِلَى- آبَائِنَا مِنَّا
 وَنَحْنُ- عُصْبَةٌ- إِنَّ- أَبَانَا- لَفِي- ضَلَالٍ-
 مُبِينٍ- (8) اقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ-
 أَرْضًا يَخْلُ- لَكُمْ- وَجْهٌ- أَيْبِكُمْ- وَتَكُونُوا
 مِنْ- بَعْدِهِ- قَوْمًا صَالِحِينَ (9) قَالَ-
 قَائِلٌ- مِنْهُمْ- لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ-
 فِي- غَيَابَةِ- الْجُبِّ- يَلْتَقِطُهُ- بَعْضُ-
 السَّيَّارَةِ- إِنَّ- كُنْتُمْ- قَاعِلِينَ- (10) قَالُوا
 يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا
 لَهُ- لَنَاصِحُونَ (11) أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدًا
 يَرْتَعْ وَيَلْعَبْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ (12)
 قَالَ- إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ- تَذْهَبُوا بِهِ-
 وَأَخَافُ- أَنْ- يَأْكُلَهُ- الذِّئْبُ- وَأَنْتُمْ- عَنْهُ-
 غَافِلُونَ (13) قَالُوا لَئِنْ- أَكَلَهُ- الذِّئْبُ-
 وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا إِذًا لَخَاسِرُونَ (14)

5) Demişti ki: “Yavrum, rüyayı kardeşlerine anlatma, yoksa sana bir tuzak kururlar. Çünkü şeytan insanın apaçık bir düşmanıdır.”

6) “Rabbin seni böylece beğenip seçecek, sana rüya yorumuna dair bilgi öğretecek ve daha önce ataların İbrahim ve İshak’a tamamladığı gibi senin ve Yakup ailesinin üzerindeki nimetini tamamlayacaktır. Şüphesiz ki Rabbin Alim’dir, Hakim’dir.”

7) Andolsun, Yusuf ve kardeşlerinde soranlar için ayet-ler vardır.

8) Hani onlar şöyle demişlerdi: “Doğrusu biz, güçlü bir topluluk olduğumuz halde, babamızın nezdinde Yusuf ile kardeşi bizden daha sevgilidir. Gerçekten babamız, açıkça bir şaşkınlık içindedir.”

9) “Yusuf’u öldürün. Yahut onu bir yere atıverin. Babanız yalnız size yönelsin, yalnız sizi sevsin, bundan sonra da salih bir topluluk olursunuz.”

10) İçlerinden bir sözcü dedi ki: “Yusuf’u öldürmeyin. Eğer yaparsanız, onu kuyunun dibine bırakın da yolcu kafilesinden biri onu alsın.”

11) Dediler ki: “Ey babamız, sana ne oluyor da Yusuf hakkında bize güvenmiyorsun? Oysa gerçekte biz, onun iyiliğini isteyenleriz.”

12) “Sen onu bizimle gönder de gönlünce gezsın, oynasın. Biz onu mutlaka koruruz.”

13) Dedi ki: “Sizin onu götürmeniz gerçekten beni üzer ve siz ondan habersiz iken onu kurdun yemesinden korkuyorum.”

14) Dediler ki: “Andolsun ki, biz güçlü bir topluluk iken onu kurt yerse, doğrusu biz zarara uğrayanlar oluruz.”

5) Hani bir zamanlar Yusuf’un kardeşleri, Yusuf’un rüyalarını anlatma, oğulcağızım, bu rüyayı sakın baba bir anneleriniz ayrı olan kardeşlerine anlatma, yoksa onlar sana seni yok etmek için ölmeyeneyeceğin büyük bir tuzak kururlar. Çünkü şeytan insanın apaçık bir düşmanıdır. Nitekim yüce Allah’ın kendilerine yasakladığı ağacın meyvesinden yemeyi çekici kılarak Adem ile Havva’nın bu meyveden yeyip cennetten çıkmalarına sebep olmuştu.” (Ebu Hayyan şöyle der: “Yakub (a.s.) Yusuf’un (a.s.) rüyasından, Yüce Allah’ın ona büyük bir hikmet vereceğini, onu risalet görevi için seçeceğini ve iki dünya şerefini ona ihsan edeceğini anladı da, kardeşlerinin kıskanmasından korktu. Dolayısıyla rüyasını onlara anlatmamasını istedi.”)

6) “Rabbin seni böylece beğenip risalet görevine seçecek, sana rüya yorumuna dair bilgi öğretecek ve daha önce ataların İbrahim ve İshak’a tamamladığı gibi seni rasul yapmakla, senin ve Yakup ailesinin üzerindeki nimetini tamamlayacaktır. Şüphesiz ki Rabbin gizli açık her şeyi bilen, hüküm ve hikmet sahibi olan, her şeyi yerli yerinde yapandır.”

7) Andolsun, Yusuf ve onbir kardeşinin kıssasında, yaşadıkları birbirinden ilginç olaylarda, atlattıkları büyük badirelerde, onların haberlerini soranlar, bu husustaki gerçekleri öğrenmek isteyenler için ayetler, ibret verici dersler ve öğütler vardır.

8) Hani onlar şöyle demişlerdi: “Doğrusu biz, güçlü, kuvvetli, sayılı bir topluluk olduğumuz halde, babamızın nezdinde Yusuf ile öz kardeşi Bünyamin bizden daha sevgilidir. Babamızın onları bizden daha çok sevdiği şüphe götürmez bir gerçektir. Bu iki küçüğün aksine biz, babamıza daha fayda sağlayabilir ve ondan zararı savabiliriz. Gerçekten babamız, Yusuf’u ve öz kardeşi Bünyamin’i bizden çok sevmekle açıkça bir şaşkınlık, hata ve yanlışlı içindedir.” (Kurtubi şöyle der: “Onlar babalarının dini sapıklığa düştüğünü kastetmediler. Çünkü böyle bir maksatları olsaydı kâfir olurlardı. Onlar babalarının iki oğlunu on oğuldan üstün tuttuğu için açık bir hataya düştüğünü ifade etmek istediler.”)

9) “Yusuf’u öldürün. Yahut onu bilinmeyen uzak bir yere atıverin, karda kuşa yem olsun, böylece ondan kurtulmuş olursunuz. İşte o zaman babanız yalnız size yönelir, yalnız sizi sever. O, şu an Yusuf’un sevgisinden dolayı size iltifat etmiyor. Bu günahattan sonra da Allah’a yönelir, tevbe eder ve salih bir topluluk olursunuz.”

10) İçlerinden bir sözcü –en büyük ve en olgun abileri olan Yahuda veya Ureybil- dedi ki: “Yusuf’u öldürmeyin. Çünkü haksız yere bir insanı öldürmek Allah katında çok büyük bir günahdır. Eğer mutlaka ondan kurtulmak istiyorsanız, ona kötülük yaparsanız, onu Filistin’deki bir kuyunun dibine bırakın da yoldan geçen yolcu kafilesinden biri onu alsın.” Bu karar üzerinde ittifak ettiler. Babaları Yakub’dan Yusuf’u gezdirmek için izin istediler. Yakub Yusuf’tan ayrılmak istemiyordu. Ona bir kötülük gelmesinden endişe ediyordu. Bu yüzden tekliflerine sıcak bakmadı.

11) Yusuf’un kardeşleri babaları Yakub’u ikna etmek için şöyle dediler: “Ey babamız, sana ne oluyor da kardeşimiz Yusuf hakkında bize güvenmiyorsun? Halbuki biz hepimiz senin oğullarınız. Oysa gerçekte biz, ona karşı merhametliyiz ve onun iyiliğini isteyenleriz.”

12) “Sen onu bizimle sahraya gönder de gönlünce gezsın, eğlensin, yarış yapsın, diğer oyunlarını oynasın, hoşuna giden şeylerden bol bol yesin. Biz onu mutlaka her türlü hoşlanılmayan şeylerden koruruz.”

13) Yakub Yusuf’un kardeşlerine dedi ki: “Sizin onu götürmeniz gerçekten beni üzer, ben onun ayrılığına dayanamam. Ayrıca siz ondan habersiz durumda iken onu kurtların parçalayıp yemesinden korkuyorum.” (Yakub (a.s.) sanki onlara ipucu vermiş gibi oldu.)

14) Yusuf’un kardeşleri babaları Yakub’u ikna etmek için şöyle dediler: “Andolsun ki, biz güçlü, kuvvetli, sayılı bir topluluk iken onu kurt yerse, doğrusu biz zarara uğrayanlar oluruz, hüsrana uğrama ve helak olma bedduasına müstahak kimseler oluruz. İtiбарımız da yok olur.”

فَلَمَّا دَهَبُوا بِهِ- وَأَجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ

فِي غِيَاثَةِ الْحَبِّ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَّبِّئَهُمْ
بِأَمْرِهِمْ- هَذَا وَهُمْ- لَا يَشْعُرُونَ- (15)
وَجَاءُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ- (16)
قَالُوا يَا أَبَتَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا
يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا
أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ (17)
وَجَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ
بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ
جَمِيلٌ- وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا
تَصِفُونَ (18) وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ
قَارِئًا لَهَا وَارِدَهُمْ- فَأَذْلَى دَلْوَهُ قَالَ
يَا بَشِيرِ هَذَا غُلَامٌ- وَأَسَرُّهُ بِضَاعَةً-
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ (19) وَشَرُّهُ
بَيْنَ- بَحْسٍ- دَرَاهِمٍ- مَعْدُودَةٍ- وَكَانُوا
فِيهِ- مِنْ- الرَّاہِدِينَ- (20) وَقَالَ الَّذِي
اشْتَرَاهُ مِنْ- مِصْرَ لِمِصْرَاتِهِ أَكْرِمِي
مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَدًا
وَكَذَلِكَ- مَكَّنَا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ-
وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ- تَأْوِيلِ- الْأَحَادِيثِ- وَاللَّهُ
غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ- (21) وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ
حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ- نَجْزِي
الْمُحْسِنِينَ (22)

15) Nihayet onu alıp götürdükleri ve kuyunun dibine bırakmayı kararlaştırdıklarında, biz de ona: “Andolsun, sen onlara kendileri farkında değilken bu yaptıklarını haber vereceksin.” diye vahyettik.

16) Akşam üstü babalarına ağlar vaziyette geldiler.

17) Dediler ki: “Ey babamız, gerçek şu ki, biz gittik, yarışıyoruz. Yusuf’u da yiyeceklerimizin yanında bırakmıştık. Fakat onu kurt yemiş. Ne var ki biz doğruyu söylesek bile sen bize inanacak değilsin.”

18) Bir de, üstüne yalancılıktan kanlı gömleğini getirdiler. Dedi ki: “Hayır! Neşsiniz sizi aldatmış, bir işe sürüklemiş. Artık bana düşen güzel bir sabırdır. Sizin bu düz-uydurduklarınıza karşı yardım istenecek olan Allah’tır.”

19) Bir yolcu-kafilesi geldi, sucularını gönderdiler. O da kovasını sarkıttı. “Hey müjde... Bu bir çocuk.” dedi. Onu bir ticaret malı gibi sakladılar. Oysa Allah, yapmakta olduklarını bilendi.

20) Onu düşük bir fiyata, sayısı belli dirheme sattılar. Onu pek önemsemediler.

21) Onu satın alan Mısırlı eşine: “Buna kıymet ver, iyi bak. Belki bize faydası dokunur. Yahut onu evlat ediniriz.” dedi. İşte biz böylece Yusuf’a o yerde imkân ha-zırladık ve ona rüya yorumunu öğrettik. Allah, emrinde galip olandır, ancak insanların çoğu bilmezler.

22) Erginlik çağına erişince, kendisine hüküm ve ilim verdik. İşte biz, muhsinleri böyle ödüllendiririz.

15) Nihayet Yusuf’un kardeşleri babaları Yakub’u ikna ettiler. Yusuf’u alıp götürdüler ve yapacaklarını yaptılar. Onlar Yusuf’u alıp götürdükleri ve kuyunun dibine bırakmayı hep beraber kararlaştırdıklarında, biz de Yusuf’a: “Andolsun, sen bir gün kardeşlerine kendileri farkında değilken bu sana yaptıklarını haber vereceksin. O zaman onlar, senin Yusuf olduğunu bilmeyecekler.” diye vahyettik. (Razi şöyle der: “Bu vahyin faydası bu sıkıntıdan kurtulacağını bildirmek suretiyle onu rahatlatmak, teskin etmek, kalbinden üzüntü ve yalnızlık duygusunu gidermektir.”)

16) Yusuf’un kardeşleri Yusuf’u kuyuya attıktan sonra bir koyun keserek kanını Yusuf’un gömleğine sürdüler, akşam üstü, gece yatsı vakti babalarına ağlar vaziyette geldiler. Yakub onların ağlamasını işitince korktu ve: “Oğullarım, niçin ağlıyorsunuz? Yusuf nerede?” dedi.

17) Yusuf’un kardeşleri babaları Yakub’a kendilerini savunmak amacıyla dediler ki: “Ey babamız, gerçek şu ki, biz koşu veya atma yarışı yapmak üzere gittik. Yusuf’u da koruması için yiyeceklerimizin ve elbiselerimizin yanında bırakmıştık. Fakat onu kurt parçalayıp yemiş. Ne var ki biz doğruyu söylesek bile sen bize inanacak değilsin. Sen bizi suçladığın ve sözümüze güvenmediğin halde nasıl inanacaksın? Emin ol ki durum anlattıklarımızdan ibarettir. Biz suçsuzuz ve Yusuf’un haline de çok üzüldük.”

18) Bir de, üstüne yalancılıktan Yusuf’un kanlı gömleğini getirdiler. Yakub ince ferasetiyle oğullarına dedi ki: “Hayır! Siz yalan söylüyorsunuz. Eğer onu kurt yeseydi gömleği mutlaka yırtardı. Bu kurt ne kadar yumuşak huy’lu imiş; oğlumu yemiş de gömleğini yırtmamış! Neşsiniz sizi aldatmış, kötü bir işe sürüklemiş. Artık bu hususta bana düşen şikayet ve sıızlanma değil, güzel bir sabırdır. Sizin bu düz-uydurduklarınıza karşı yardım istenecek olan sadece Allah’tır.”

19) Medyen’den Mısır’a gitmekte olan bir yolcu-kafilesi geldi ve yolu kaybederek şaşkın şaşkın dolaştı. Nihayet Yusuf’un atıldığı kuyunun bulunduğu yerde konakladılar. Kuyu, yerleşim bölgesinden uzak, ıssız bir yerde idi. Yolcular sucularını suya gönderdiler. Sucu kovasını suya sarkıttı. Kuyunun bir köşesinde bulunan Yusuf ipe sarıldı ve çıktı. Sucu onun güzelliğini ve yakışıklılığını görünce sevinçten: “Hey müjde... Bu bir çocuk.” dedi. Sucu ve arkadaşları onu Mısır’da satmak için bir ticaret malı gibi sakladılar, durumunu kafiledaki diğer insanlardan gizlediler. Oysa Allah, yapmakta olduklarını bilendi. Onların sırları ve Yusuf hakkındaki niyetleri Allah’a gizli kalmaz.

20) Yusuf’u kuyudan çıkaran sucu ve arkadaşları onu düşük, ucuz bir fiyata, sayısı belli, birkaç dirheme sattılar. Onu pek önemsemediler. Onlar Yusuf’a rağbet etmeyen, ona karşı ilgisiz kimselerdi. Çünkü onlar Yusuf’u bulmuşlardı. Kaçak bir köle olmasından ve efendisinin gelip ellerinden almasından korkuyorlardı. Dolayısıyla onu az bir kıymet karşılığında sattılar.

21) Onu satın alan Mısır Hazine bakanı aziz Kiftir, eşi Züleyha’ya: “Buna kıymet ver, iyi bak. Belki ileride bize faydası dokunur. Yahut onu evlat ediniriz. Zaten bizim de çocuğumuz olmuyor.” dedi. İşte biz böylece Yusuf’a o yerde imkân hazırladık, onu kuyudan kurtardığımız gibi, izzet ve güven içinde yaşayacak şekilde onu Mısır diyarına yerleştirdik, Aziz’in ona sempati duymasını sağladık, bir süre sonra Mısır’a hükümdar oldu, ayrıca ona rüya yorumunu da öğrettik. Allah, emrinde galip olandır, yerine getirmeye kadir, hiçbir şey O’nu aciz bırakamaz. Ancak insanların çoğu onun yaptığı güzel şeyleri ve gizli lütufları bilmezler. Eğer bu gerçeği bilsele, işlerini O’na havale ederlerdi, O’na güvenip dayanırlardı. O’na itaat etmenin sınırlarını aşip günah işlemeye kalkışmazlardı.

22) Yusuf çocukluk yaşını geçip erginlik çağına, en güçlü ve kuvvetli olduğu yaşa, otuz yaşına erişince, kendisine hüküm, hikmet, eşya ve olayları iyi değerlendirmeye becerisi ve dinde bilgili olma özelliğini verdi. İşte biz, muhsinleri, güzel iş yapanları, Allah’ı görüyormuşçasına O’na ibadet edenleri böyle ödüllendiririz.

وَرَأَوْنَاهُ الْيَتِيمَ الَّذِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ
وَعَلَقَتْ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ
مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ
لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ (23) وَلَقَدْ هَمَمْتُ
بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ
كَذَلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ
إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ (24)
وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ
دُبُرٍ وَأَلْفَا سَيِّدَهَا لَدَى الْبَابِ قَالَتْ
مَا جَرَأُكَ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ
يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (25) قَالَ هِيَ
رَأَوْنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ
أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ
فَصَدَقْتُ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ (26) وَإِنْ
كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبْتُ وَهُوَ
مِنَ الصَّادِقِينَ (27) فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ
قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنْ
كَيَّدَكُنَّ عَظِيمٌ (28) يُوسُفُ أَعْرِضْ
عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ إِنَّكِ كُنْتَ
مِنَ الْخَاطِئِينَ (29) وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي
الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ
نَفْسِهِ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا لَنَرَاهَا فِي

صَلَاتُ مُبِين (30)

23) Evinde kalmakta olduğu azizin, vezirin karısı Züleyha, Yusuf'un güzelliğinden murad almak, onunla cinsel ilişkiye girmek istedi ve evin bahçe kapıları da dahil tüm kapılarını sımsıkı kapatarak: "İsteklerim senin içindir, çabucak yatağa gelsene, haydi korkulacak bir şey yok, tüm kapıları kapattım." dedi. Yusuf dedi ki: "Zina gibi kötü bir fiil işlemekten Allah'a sığınırım. Doğrusu Allah benim Rabbinim, efendim, sahibim, yaratanım, terbiye edenim, yönetenimdir. Beni kayıydan kurtararak sizin yanınıza köle olarak O yerleştirdi. Sonra eşiniz benim efendimdir, yerimi güzel tutmuştur, bana iyi muamele etmiştir, lütf ve ikramda bulunmuştur. Ben Allah'ın emrine ve azizin namusuna ihanet edersem zalimlerden olurum, Gerçekten zalimler kurtuluşa eremezler, Allah onlara dünya ve ahirette lanet eder."

24) Andolsun azizin, vezirin karısı Züleyha Yusuf'u çok arzulamıştı. Yusuf'u elde etmek, tuzağa düşürmek için her yolu deniyordu, bu konuda çok azimliyd. Eğer Rabbinin burhanını, kesin kanıtını, zinanın cezasını, cehennem azabının büyüklüğünü, Allah'ın yardım ve desteğini görmeseydi Yusuf da insanın yaratılış gereği o kadını arzulamıştı, meyletmışti, onun isteğine uymayı azim ve kasit olmaksızın bir an aklından geçirmişti. Yusuf'tan kötülüğü, fenalığı ve fuhşu giderelim diye onu zina etmekten koruduk. Çünkü Yusuf, Allah'a ihlasla, samimiyetle bağlanan kullarımızdandı. Allah onu rasul olarak seçmişti. Rasuller de günah işlemekten masumdurlar. (Bazı kimseler bir takım zayıf ve uydurma rivayetlere dayanarak Yusuf'un (a.s.) zina etmeyi planladığını, güya babasının suretini görerek bu işten vazgeçtiğini, bu olayın aynı zamanda fenafillah makamına ulaştığına inanılan bir şeyhin ruhaniyetinden yardım isteme şeklindeki rabita olayına ve samimi müridin şeyhin koruma perdesi altına girdiğine delil olduğunu iddia etmişlerdir. Bir rasulün zina gibi yüz kızartıcı bir fiili işleme planı yaptığını düşünmek caiz değildir. Rasuller masumdur, hata işleyebilirler ama büyük günah işlemeyi planlamaları caiz değildir. Yalnızca Allah'ın elinde olan bir konuda Allah'tan başka birinden yardım istemek şirktir. Yakub (a.s.) kendisinden çok uzakta olan, hayatta olduğunu bile tam bilmediği bir çocuğunu nasıl görüyor ve ona nasıl yardım ediyor?)

25) Yusuf kaçıp kurtulmak azizin karısı Züleyha da Yusuf'u yakalamak maksadıyla sarayın kapısına doğru koştu. Kadın Yusuf'un gömleğini, elbisesini arkadan çekip yırttı. Çünkü kadın onun arkasından koşuyordu. Sarayın kapısının yanında sürpriz bir şekilde kadının efendisiyle, kocasıyla karşılaştılar. Kadın alışılmamış bir saatte aniden eve gelen kocasına şaşkınlıkla dedi ki: "Ailene kötülük etmek isteyen, zindana, hapse atılmaktan veya sopa atarak acı ve can yakıcı bir azaptan başka cezası ne olabilir?"

26) Yusuf dedi ki: "Yalan söylüyor. Benden murad almak isteyen, beni zinaya zorlayan odur. Ben ona kötülük yapmak istemiş değilim. Aksine ben masumum." Kadının yakın akrabalarından bir şahid (küçük bir çocuk) de şöyle şahitlik etti: "Eğer Yusuf'un gömleği ön taraftan yırtılmışsa kadın doğruyu söylemiştir, Yusuf ise yalancılardandır."

27) "Yok, eğer Yusuf'un gömleği arkadan yırtılmışsa kadın yalan söylemiştir, Yusuf ise doğru söyleyenlerdendir. Çünkü, eğer Yusuf kaçtığı halde kadın onu yakalamak istemişse, mantığa uygun olan, elbisenin arkadan yırtılmasıdır."

28) Kadının kocası Yusuf'un gömleğinin arkadan yırtıldığını görünce karısına dedi ki: "Ey kadınlar! Şüphesiz ki bu iş sizin hile ve tuzaklarınızdır. Gerçekten siz kadınların hilesi büyüktür."

29) "Ey Yusuf, sen bundan vazgeç, bu işi gizli tut, kimseye söyleme. Ey hanımım, sen de günahının bağışlanmasını Allah'tan dile, tevbe et, af dile! Çünkü sen günahkârlardan oldun." (Burada, o toplumun aristokrat kesiminin ahlak anlayışı ortaya konuyor.)

30) Bu olay etrafa yayıldı. Şehirde bazı kadınlar (Saki, muhafız, hapisane müdürü, fırıncı ve seyyis karısı) dediler ki: "Mısır Aziz'inin karısı kendi uşağının nefisinden murad almak istiyormuş, onu elde etmek için çeşitli hilelere başvuruyormuş. Öyle ki sevgi onun bağrına sinmiş, kalbinin zarını yararak içine girmiş, deli gibi aşık olmuş, ne yaptığını bilmiyormuş. Biz onu gerçekten yaptığını bilmeyen, apaçık bir şaşkınlık içinde görüyoruz."

23) Evinde kalmakta olduğu kadın, ondan murad almak istedi ve kapıları sımsıkı kapatarak: "İsteklerim senin içindir, gelsene." dedi. Dedi ki: "Allah'a sığınırım. Doğrusu o, benim efendimdir, yerimi güzel tutmuştur. Gerçekten zalimler kurtuluşa eremezler."

24) Andolsun kadın onu arzulamıştı –eğer Rabbinin ke-sin kanıtını görmeseydi- o da onu arzulamıştı. Ondandır fenalığı ve fuhşu giderelim diye böyle yaptık. Çünkü o, muhlis kullarımızdandır.

25) İkisi de kapıya doğru koştu. Kadın onun gömle-ğini arkadan çekip yırttı. Kapının yanında kadının efendisiyle karşılaştılar. Kadın dedi ki: "Ailene kötülük iste-yenin, zindana atılmaktan veya acı bir azaptan başka cezası ne olabilir?"

26) Dedi ki: "Benden murad almak isteyen odur." Kadının yakınlarından bir şahid de şöyle şahitlik etti: "Eğer gömleği ön taraftan yırtılmışsa kadın doğruyu söylemiştir, kendisi ise yalancılardandır."

27) "Yok, eğer gömleği arkadan yırtılmışsa kadın yalan söylemiştir, kendisi ise doğru söyleyenlerdendir."

28) Gömleğinin arkadan yırtıldığını görünce dedi ki: "Şüphesiz ki bu sizin hilelerinizdendir. Gerçekten siz kadınların hilesi büyüktür."

29) "Yusuf, sen bundan vazgeç. Sen de günahının bağışlanmasını dile! Çünkü sen günahkârlardan oldun."

30) Şehirde kadınlar: "Aziz'in karısı kendi uşağının nefisinden murad almak istiyormuş. Öyle ki sevgi onun bağrına sinmiş. Biz onu gerçekten apaçık bir şaşkınlık içinde görüyoruz." dediler.

31) O kadınların düzenlerini iştirince, kendilerine haber gönderdi, oturup dayanacakları yerler hazırladı ve her birinin eline bıçak verdi ve: “Çık karşlarına.” dedi. Böylece onlar onu görünce büyüttüler, ellerini kestiler ve dediler ki: “Allah’ı tenzih ederiz. Bu, bir beşer değildir. Bu ancak çok şerefli bir melektir.”

32) Dedi ki: “Kendisi dolayısıyla beni ayıpladığınız işte budur. Evet, andolsun ben ondan murad almak istedim, o ise korudu. Şayet kendisine emredeceğimi yapmazsa, andolsun zindana atılacak ve elbette küçük düşürülenlerden olacak.”

33) Dedi ki: “Rabbim, zindan bunların beni kendisine çağırıcıları şeyden bana daha sevimlidir. Kurdukları düzeni benden uzaklaştırmazsan, onlara eğilim gösterir, cahillerden olurum.”

34) Böylece Rabbi, duasını kabul etti ve onların hileli düzenlerini kendisinden uzaklaştırdı. Şüphesiz Semî ve Alîm olan O’dur, O!

35) Sonra bütün delilleri gördükleri halde yine de onu bir süreye kadar zindana atmak onlarca uygun görüldü.

36) Onunla birlikte iki genç de zindana girmişti. Biri: “Ben kendimi şarap sıkıyorken gördüm.” dedi. Öbürü: “Ben de kendimi başımın üstünde ekmek taşıyorken gördüm; kuş da ondan yemektedir.” dedi. “Bize bunun yorumundan haber ver. Doğrusu biz seni muhsinlerden görüyoruz.”

37) Dedi ki: “Size rızıklanacağınız bir yemek gelecek olsa, ben mutlaka size daha gelmeden önce onun ne olduğunu haber veririm. Bu, Rabbimin bana öğrettiklerindendir. Doğrusu ben Allah’a iman etmeyen ve kendi-leri ahireti inkâr eden bir kavmin dinini terk ettim.”

31) Aziz’in karısı o kadınların kendisi ve Yusuf hakkındaki sözlerini, dedikodularını, düzenlerini, gizli gizli konuşmalarını, sitemlerini iştirince, kendilerine haber gönderdi, onları saraya çağırdı. Onlar için bir ziyafet, oturacakları minderler ve yaslanacakları yastıklar hazırladı. Beşi o kadınlar toplam kırk kişi geldi. Çeşitli meyveler ikram etti ve her birinin eline meyveyi kesecekleri bir bıçak verdi. Kadınlar meyveleri soymakla meşgulken Yusuf’a: “Onların huzuruna çık!” dedi. Yusuf, onların arasından geçinceye kadar farkına varamadılar. Böylece kadınlar Yusuf’u görünce onun büyüklüğünü anladılar ve onu yücelttiler. Güzelliği karşısında aşıpı kalarak dehşete düştüler. Bu, ansızın gelen aşırı şaşkınlıktan dolayı, bıçaklarla ellerini kestiler ve dediler ki: “Allah’ı her türlü noksan sıfatlardan tenzih ederiz. Bunun gibilerini yaratabilme hususunda onun azameti yücedir. Bu, bir beşer, insan değildir. Bu ancak çok şerefli bir melektir. Çünkü bu üstün güzellik ve yakışıklılık, hemen hemen insan cinsinde bulunmayan şeylerdendir.”

32) İşte bu anda, Aziz’in karısı, Yusuf’a karşı olan kalbindeki sevgiyi açıkladı. Çünkü o, kadınlara karşı zafer kazandığını anladı, haya perdesini yırttı ve muzafer bir kimsenin edasıyla dedi ki: “Kendisine aşık olduğum için beni ayıpladığınız Kenan’lı köle işte budur. Onun karşısında düşüğünüz hayrete, dehşete ve meftunluğa bakınız!! Evet, andolsun ben ondan murad almak istedim, ona olan arzuma ulaşmak ve cinsel arzumu onunla tatmin etmek istedim. Fakat o nefsinin korudu, bundan şiddetle sakındı ve buna asla yanaşmadı. Şayet kendisine emredeceğimi yapmazsa, emrime itaat etmezse, benimle beraber olmazsa, andolsun zindana atılacak ve elbette küçük düşürülenlerden, hor ve zelim kılınanlardan olacaktır.”

33) Yusuf Rabbine sığındı, yalvarıp yakarak dedi ki: “Rabbim, zindan bu kadınların beni kendisine çağırıcıları şeyden, Aziz’in karısı ile zina etmekten bana daha sevimlidir. Kurdukları düzeni benden uzaklaştırmazsan, onların kötülüğünü benden savmaz ve beni onlardan korumazsan, ben beşer olmam sebebiyle onların arzularına eğilim gösterir, o çirkin fiili yaparak cahillerden olurum. Ya Rabbi beni kurtar, bana yardım et!”

34) Böylece Rabbi, Yusuf’un duasını kabul etti ve kadınların hileli düzenlerini, tuzaklarını kendisinden uzaklaştırdı ve onun iffet ve namusunu korudu. Şüphesiz gizli açık herşeyi işiten ve bilen O’dur, yalnızca O! Allah, ahiret gününde herkese yaptıklarının karşılığını zerre miktarı haksızlık etmesizin verecektir.

35) Aziz, yakınları ve istişare ettiği kimseler, Yusuf’un suçsuz olduğuna dair bütün delilleri gördükleri halde, şehirde çıkan dedikodulardan kurtulmak ve kamuoyunu rahatlatmak için, Yusuf’u suçlu göstererek onu bir süreye kadar zindana atmayı uygun gördüler. Yusuf’u halkın içinde teşhir ettiler ki Aziz’in karısı hakkındaki dedikodular dağılsın.

36) Yusuf’la birlikte tesadüfen kralın özel hizmetçilerinden iki genç de zindana girmişti. Bunlardan biri kralın ekmekçisi, diğeri sâkisi idi. Kralı zehirlemekle itham edildiler ve hapse atıldılar. Bu ikisi Yusuf’un rüya yorumundan anladığını görünce sâki dedi ki: “Ben rüyamda kendimi üzüm sıkıyorken gördüm. Üzüm şarap oluyor ve onu krala sunuyorum.” Ekmekçi de dedi ki: “Ben de rüyamda kendimi başımın üstünde ekmek bulunan bir tabak taşıyorken gördüm; kuş da bu ekmekten yemekteydi.” İkisi dedi ki: “Bize bu rüyalarımızın yorumundan haber ver, tabirini bildir. Doğrusu biz seni muhsinlerden, iyi insanlardan, rüyaların yorumunu bilenlerden görüyoruz.”

37) Yusuf, bu olayı fırsat bilerek onlara İslam’ı tebliğ etmek amacıyla dedi ki: “Size Allah tarafından rızıklanacağınız bir yemek gelecek olsa, ben mutlaka o rızık size daha gelmeden önce onun ne tür bir yiyecek olduğunu Allah’ın izniyle haber veririm. Yine Allah’ın izniyle rüyaların yorumunu da iyi yaparım. Bu, Rabbimin bana öğrettiği ilimlerdenidir. Bu gaybı haber verme ne kehanet, ne de mineccimlik. O ancak, Allah’tan gelen bir ilham ve vahiydir. Çünkü ben Allah’ın rasulüyüm. Doğrusu ben Allah’a iman etmeyen ve ahireti inkâr eden müşrik ve kâfir bir kavmin dinini terk ettim. Yalnızca Allah’a yöneldim. Yalnızca O’na ibadet ederim.”

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ - (38) يَا صَاحِبِي السَّجْنِ أَرَأَيْتَ مُتَقَرِّفُونَ خَيْرَ أَمْ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ (39) مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءً سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ - (40) يَا صَاحِبِي السَّجْنِ أَمَّا أَحَدُكُمْ فَتَسْقِي رَبَّهُ حَمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيُصَلِّ قَتَاكِلَ الطَّيْرِ مِنْ رَأْسِهِ فَضِي الْأَمْرَ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ (41) وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِنْهُمَا ادْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنَسَاهُ الشَّيْطَانُ ذَكَرَ رَبَّهُ فَلَبِثَ فِي السَّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ (42) وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٍ وَسَبْعَ سُبُطَاتٍ خُضِرٍ وَأَخَرُ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ أَفْتُونِي فِي رُؤْيَايَ إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ (43)

38) “Atalarım İbrahim, İshak ve Yakub’un dinine uydum. Allah’a hiç bir şeyle şirk koşmamız bizim için olacak şey değildir. Bu, bize ve insanlara Allah’ın bir lütfudur. Fakat insanların çoğu şükretmezler.”

39) “Ey zindan arkadaşlarım, birbirinden ayrı Rabler mi daha hayırlıdır, yoksa kahhar olan bir tek Allah mı?”

40) “Sizin O’ndan başka ibadet ettikleriniz, kendinizin ve babalarınızın adlandırdığı bir takım isimlerden başkası değildir. Allah bunlara dair hiçbir delil indirmemiştir. Hüküm, yalnızca Allah’ındır. O, kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru din işte budur. Fakat insanların çoğu bilmezler.”

41) “Ey zindan arkadaşlarım, ikinizden biri efendisine şarap sunacak, diğeri ise asılacak ve kuş onun başın-dan yiyecek. İşte hakkında fetva istemekte olduğunuz iş olup bitmiştir.”

42) İkisinden kurtulacağını sandığı kişiye dedi ki: “Beni efendinin yanında an.” Fakat şeytan ona kendisini efendisinin yanında anmasını unutturdu. Bu yüzden da-ha nice yıllar zindanda kaldı.

43) Hükümdar dedi ki: “Yedi zayıf ineğin, yedi semiz ineği yediğini, yedi yeşil başak ve diğerleri ise kupkuru görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yorumunu bili-yorsanız benim bu rüyamı çözünüz.”

38) “Ben, atalarım İbrahim, İshak ve Yakub’un dinine, İslam’a uydum. Biz yalnızca Allah’a ibadet ederiz, O’na hiçbir şeyi şirk koşmayız. Biz rasuller, Allah’a hiç bir şekilde ve hiç bir şeyle şirk koşmamız bizim için olacak şey değildir. Halbuki Allah bizi bu göreve seçti ve bize nimetini ihsan etti. İşte bu iman ve Allah’ın birliğini kabul etmek, bize ve insanlara Allah’ın bir lütfudur. Çünkü O, bizi risaletle şereflendirdi. Bu, insanlar için de bir lütuftur. Çünkü onların doğru yolu bulmaları ve oraya irşad edilmeleri için rasuller gönderilmiştir. Fakat insanların çoğu Allah’ın kendilerine verdiği nimete şükretmezler ve başkalarını Allah’a ortak koşarlar.”

39) “Ey zindan arkadaşlarım, sorarım size putlar gibi, hiçbir menfaat ve zarar veremeyen ve kendilerine dua edenlerin duasını yerine getiremeyen birbirinden ayrı Rabler ve ilahlar mı daha hayırlıdır, yoksa kahhar olan, azamet ve yücelikte eşsiz olan bir tek Allah’a ibadet etmek mi daha iyidir?! Elbette ki bir insanın sadece her şeyi gören, işiten, bilen, her şeye gücü yeten, rızıklandıran, hastalandığında şifa veren, yaratan, öldüren, diriltiren alemlerin Rabbi olan Allah’a ibadet etmesi en güzeldir.”

40) “Sizin Allah’tan başka ibadet ettikleriniz sahte ilahlar, putlar, tağutlar, heykeller, kendinizin ve babalarınızın adlandırdığı bir takım boş isimlerden, hurafelerden başkası değildir. Onların ne güçleri, ne de kudretleri vardır. Allah bunlara ibadet edilmesi gerektiğine dair hiçbir delil veya hüccet indirmemiştir. İbadet ve din konusunda hüküm vermek, yalnızca alemlerin Rabbi olan Allah’ın hakkıdır. O, sadece kendisine ibadet etmenizi, kendi hükümlerine teslimiyet göstermenizi, kendisinden başkasına ibadet etmemenizi, kendi hükümleri dışındaki hükümlere itaat etmemenizi emretmiştir. Çünkü azamet ve yücelik sahibinden başka hiç kimse ibadete layık değildir. Sadece Allah’a ibadet etmekten ibaret olan ve sizi kendisine çağıracağım, hiçbir eğriliği olmayan dosdoğru din işte budur. Fakat insanların çoğu hükmün yalnızca Allah’a ait olduğunu, Allah’tan başkasına ibadet edilemeyeceğini, Allah’tan başkasına ibadet etmenin şirk olduğunu, Allah’ın hükümlerine aykırı hükümler koyanlara itaat etmenin o kişiye ibadet etmek olduğunu, dosdoğru dinin yalnızca Allah’ın hakimiyetinin esas alındığı İslam dini olduğunu bilmezler.” (Bugün malesef ilah, rab, ibadet, din vb. kavramlarının tahrif edilmesi sonucu insanlar, Allah’tan başkasına namaz kılmanın şirk olduğunu biliyorlar da türbeler için kurban kesmenin, adak adamanın, ölümlerden yardım istemenin, Allah’ın hükümlerine aykırı hüküm koyanların hükmüne itaat etmenin o kişileri ilahlaştırdığını, rableştirdiğini ve onlara ibadet ettiğini, İslam dininden çıktığını bilmiyorlar. Şirkin ismi de değişmiş: Rabita, tevessül, vahdet-i vücud, vahdet-i şuhud, demokrasi, laiklik...)

41) “Ey zindan arkadaşlarım, rüyasında üzüm sıkıp şarap yaptığını gören zindandan çıkacak ve daha önceki görevine yani efendisine şarap sunmaya devam edecek, rüyasında, başında ekmek olduğunu gören diğer arkadaş ise öldürülecek ve bir ağaca asılacak. Kuşlar onun başının etinden yiyecek. İşte hakkında fetva istemekte olduğunuz iş olup bitmiştir. İster rüya gördüğünüzü kabul edin, isterse istediğiniz gibi yorumlanmadığı için inkâr edin. Bu Allah’ın gerçekleşmesini va’dettiği hükmüdür. Çaresiz bu olacaktır.”

42) Yusuf rüyalarını yorumladığı iki kişiden kurtulacağını sandığı sâkiye dedi ki: “Beni efendinin yanında an ve durumumu ona bildir. Umulur ki o, beni, uğradığım bu zulümden kurtarır.” Fakat şeytan ona Yusuf’un durumunu efendisinin, kralın yanında anmasını unutturdu. Bu yüzden Yusuf daha nice yıllar, yedi sene zindanda kaldı. (Yusuf Allah’a tevekkül hususunda biraz gevşeklik gösterdi. Kendisini kuyudan kurtaran Allah’tan değil de kraldan yardım umdu. Halbuki Allah dilemedikçe bir yaprak dahi kimilamaz. Bu yüzden Allah, sâkiye Yusuf’un tenbihini unutturdu. Yusuf yedi sene zindanda kaldı.)

43) Bir gün Mısır hükümdarı dedi ki: “Ben rüyamda kuru bir nehirden çıkan yedi zayıf ineğin, yedi semiz ineği yediğini, ayrıca daneleri teşekkül etmiş yedi yeşil başak ve yedi de biçilmiş kuru başak gördüm. Kurular, yeşillerin üzerine eğildi ve onları yedi. Ey benim ileri gelen adamlarım ve arkadaşlarım! Eğer rüya yorumunu biliyorsanız ve maksadını anlıyorsanız benim bu rüyamı çözünüz, tabirini bana anlatın.”

مِنْهُمْ مَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا أُنَبِّئُكُمْ
بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِي (45) يُوسُفُ أَيُّهَا
الْمُصَدِّقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ
بِأَكْلِهِنَّ سَبْعِ عِجَافٍ وَسَبْعِ سُتَبَلَاتٍ
خُضِرٍ وَأَخْرَ يَابَسَاتٍ لَعَلِّي أَرْجِعَ إِلَى
النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ (46) قَالَ
تَزَرَّعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأَبًا فَمَا حَصَدْتُمْ
فَقَذَرُوهُ فِي سُبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا
تَأْكُلُونَ (47) ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ
سَبْعُ شِدَادٍ يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا
قَلِيلًا مِمَّا تَخَصِصُونَ (48) ثُمَّ يَأْتِي
مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ
وَفِيهِ يَعْصِرُونَ (49) وَقَالَ الْمَلِكُ
اأُتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ
ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ مَا بَالُ
النَّسْوَةِ الَّتِي قَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ
رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ (50) قَالَ مَا
خَطْبُكُمْ إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ
فُلْنٌ حَاسٌ لِّئَلَّا مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ
سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَةُ الْعَزِيزِ الْآنَ
حَصَّصَ الْحَقُّ أَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ
وَأِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ (51) ذَلِكَ لِيَعْلَمَ

أَنَّهُ رَافِقٌ لَّهُمْ بِالْعَفْوَ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ (52) Rüyaların yorumları dediler ki: “Karmakarışık düşlerdir. Biz böyle düşlerin yorumunu, tabirini bilenler değiliz.”

(Rüyalar ve ilhamlar içinde dehil kaynağı değildir. Rüyalar, Rahmânî de olabilir, şeytânî de.)
45) Zindandaki o iki kişiden kurtulmuş olanı, nice zaman sonra daha önce Yusuf’la geçen rüya meselesini ve Yusuf’un ona ricasını hatırladı ve hükümdara dedi ki: “Ben bu rüyânın yorumunu size haber veririm, hemen beni şehrin dışında bulunan zindana gönderin. Orada Yusuf adlı bir mahkûm var. O rüya yorumunu çok iyi biliyor. Nitekim bizim rüyamızı da doğru bir şekilde yorumlamıştı. Biz ona inanmamıştık ama onun dediği çıkmıştı.”

46) Sâkı, zindana Yusuf’un yanına geldi ve ona dedi ki: “Ey Yusuf, ey doğru sözlü kişi, bize söyle misin; yedi semiz ineği yiyen yedi zayıf inek ile yedi yeşil başak ve diğerleri kuru olan başaklar ne demektir? Bunun yorumu nedir? Umarım ki senden aldığım doğru yorum ile insanlara, kral ve arkadaşlarına dönerim, belki onlar senin doğru yorumunu, bu husustaki maharetini, ilmini ve üstünlüğünü öğrenmiş olurlar ve seni bu beladan kurtarırlar.”

47) Yusuf dedi ki: “Yedi yıl adetinüz üzere, sürekli olarak, ciddiyet ve azimle ekin, yemek istediğinizin az bir kısmı dışında kurtlanmaması için biçtiklerinizi başağında bırakın. Yemek istediğiniz o az bir kısmı da döverek ufalayın.”

48) “Bu bolluk yıllarından sonra zorlu, kurak yedi yıl gelecektir. Bu yıllarda insanlar şiddetli kıtlık ve sıkıntı çekecekler. Tohumluk olarak biriktirip sakladığınız az bir miktar dışında, daha önce bolluk yıllarında biriktirdiğiniz şeyleri o kıtlık yıllarında yiyip bitireceksiniz.”

49) “Bu şiddetli kuraklık da bir yıl gelecek ki, insanlar onda bol bol yağmura kavuşacaklar. O yıl çok bolluk olacağı için, insanlar üzüm ve diğer meyveleri sıkacaklar.” (Zemahşeri şöyle der: “Yusuf’un yaptığı bu yorum ona vahiy yoluyla bildirilmişti.” İhtiyaç fazlası ürünleri, uygun yerlerde korumak son derece önemli ve yararlı bir ekonomi ilkesidir.)

50) Sâkı, krala dönüp Yusuf’un rüya hakkındaki tabirini ona arz edince, kral bunu beğendi, Yusuf’un ilmine hayran kaldı ve dedi ki: “O adamı bana getirin de rüyânın tabirini ondan bizzat kendim dinleyeyim. Bu enteresan bir insan. Onunla bizzat tanışmak isterim.” Bunun üzerine elçi sâkı zindana geldi, Yusuf’la görüştü. Ona kralın kendisiyle bizzat görüşmek istediğini söyledi. Yusuf krala gitmeyi kabul etmeden evvel dedi ki: “Rabbine, efendine, krala dön de o ellerini kesen kadınlara ne oldu, diye sor. Doğrusu benim Rabbim, onların hileli düzenlerini çok iyi bilendir. Ben niçin bu zindana atıldım? Suçlu muyum, suçsuz muyum? İyice tahkik etsin! Hak ortaya çıksın. Bu şekilde bir zanlı olarak karşısına çıkmak istemiyorum.”

51) Kral Yusuf’un meselesini araştırmak amacıyla kadınları topladı, onlarla birlikte Aziz’in karısını da çağırdı. Yusuf’un durumunu onlara sordu ve dedi ki: “Yusuf’un nefsinden murad almak, zina etmek istediğinizde sizin durumunuz, derdiniz neydi? Niçin böyle bir şeye yöneldiniz? Yusuf da size meyletmemiş miydi?” Kadınlar dediler ki: “Hâşâ, Allah korusun, Allah için biz Yusuf’un hiçbir kötülüğünü bilmiyoruz. Yusuf, bu kötülüğü istemiş değildir.” Aziz’in karısı Zuleyha dedi ki: “Daha önce hak gizli iken şimdi gerçek ortaya çıktı; onun nefsinden ben murad almak istemişim. Onu bu işe teşvik eden ve kendime çağırان benim. O, hıyanetten uzaktır. Yusuf gerçekten doğruyu söyleyenlerdendir.”

52) “Bunu, Aziz yok iken, benim ona hainlik etmediğimi bilsin diye yaptım.” Yusuf, kadınların kendisinin suçsuzluğunu kralın huzurunda itiraf ettiklerini, kralın da kendisinin suçsuz olduğunu anladığını haber alınca dedi ki: “Artık kralla görüşebilirim. Kralla görüşmeden evvel suçsuz olduğumu ortaya çıkarmamın amacı, gıyabında efendim Aziz’e hıyanet etmediğimi, suçsuz olduğumu ve Allah’ın, hainlerin hilesini şüphesiz hidayete, başarıya erdirmeyeceğini ve hatasını düzeltmeyeceğini onun da bilmesidir. Ben Allah’ın rasulüyüm. Zina gibi yüz kızartıcı bir suçun zanlısı olarak nasıl insanları İslâm’a davet edebilirim?!”

44) Dediler ki: “Karmakarışık düşlerdir. Biz böyle düşlerin yorumunu bilenler değiliz.”

45) O iki kişiden kurtulmuş olanı, nice zaman sonra hatırladı ve dedi ki: “Ben bunun yorumunu size haber veririm, hemen beni gönderin.”

46) “Yusuf, ey doğru sözlü, bize söyle misin; yedi semiz ineği yiyen yedi zayıf inek ile yedi yeşil başak ve diğerleri kuru olan ne demektir? Umarım ki insanlara da dönerim, belki onlar öğrenmiş olurlar.”

47) Dedi ki: “Yedi yıl adetinüz üzere ekin, yediğinizin az bir kısmı dışında biçtiklerinizi başağında bırakın.”

48) “Sonra bunun ardından zorlu yedi gelecektir, sakladığınız az bir miktar dışında, daha önce biriktirdiğinizi yiyip bitirecektir.”

49) “Sonra bunun ardından da bir yıl gelecek ki, insanlar onda yağmura kavuşturulacak ve onda sıkacaklar.”

50) Hükümdar dedi ki: “Onu bana getirin.” Bunun üzerine elçi gelince dedi ki: “Efendine dön de o ellerini kesen kadınlara ne oldu, diye sor. Doğrusu benim Rabbim, onların hileli düzenlerini çok iyi bilendir.”

51) Dedi ki: “Yusuf’un nefsinden murad almak istediğinizde sizin durumunuz neydi?” Dediler ki: “Hâşâ, Allah için biz onun hiçbir kötülüğünü bilmiyoruz.” Aziz’in karısı dedi ki: “Şimdi gerçek ortaya çıktı; onun nefsinden ben murad almak istemişim. O ise gerçekten doğruyu söyleyenlerdendir.”

52) “Bu, gıyabında ona hıyanet etmediğimi ve Allah’ın, hainlerin hilesini şüphesiz hidayete erdirmeyeceğini onun da bilmesi içindi.”